

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Szerkesztőség:

Főter, Hermann-udvar I. emelet, a fölépcsőnél.

Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.
Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:

Főter, Hermann-udvar I. emelet, a külső folyosón.

Hirdetések díjszabály szerint
Egyes szám 5 kr. ünnep- és vasárnap utáni szám 3 kr.

Előfizetési árak:

Helyben házhoz hordva:		Vidékre postán küldve:	
Egész évre	12 frt.	Egész évre	14 frt. — kr.
Fél évre	6 frt.	Fél évre	7 frt. — kr.
Negyed évre	3 frt.	Negyed évre	3 frt. 50 kr.
Egy óra	1 frt.	Egy óra	1 frt. 20 kr.

A magyar államvasutak igazgatásának ujjaszervezése.

(L.) A magyar államvasutak igazgatásában beállott válság kezdete óta két téves nézet került a felszínre, s tartotta fenn magát makacsul egész az utóbbi időkig. Az egyik téves nézet az volt, mely Tolnay tagadhatatlanul nagy érdemeinek magasztalásán kívül egyebet nem látott az egész kérdésben, mint személyes ügyet. E szerint Tolnaynak csak azért kellett mennie, hogy helyébe más ülhesen. Pedig a válság elintézése mutatja, hogy itt nem csupán személyes kérdéssről volt szó. Sőt az is nyilvános dolog, hogy a kormány a maga részéről mindent elkövetett Tolnay megmarasztalására, s e marasztalási szándék egészen őszinte volt. Hogy nem vezetett sikerre, azt a kormánynyal együtt mindenki sajnálja, de viszont a kormány nem zárkozhatott el azon nyilvánvaló tény elől, hogy a magyar államvasutak adminisztrációja rendkívül költséges, aránytalanul költségesebb, mint a hasonló vagy még nagyobb állami és magánvasutaké Ausztriában és a külföldön.

A másik téves nézetet az ellenzéki sajtó hangoztatta, mely olyképp tüntette fel a magyar államvasutak reorganizációjára irányozott törekvést, mintha a pénzügyi érdekeknek a közgazdasági érdekek fölé való rendeléséről lenne szó. Tagadhatatlanul igaz, hogy a magyar államvasutak, mint nagy államvagyon kezelésénél, a pénzügyi szempontok biztosításáról is lehet szó,

nem érintve a közgazdasági érdekeket. De erre vonatkozólag a leghelyesebb észrevétel az, melyet még az igazgatósági válság elintézése előtt tett egyik lap, hogy a pénzügyi érdekek megóvásáról főleg a kiadásoknál van szó; a kiadásoknak pedig alig van valami közük a közgazdasági érdekekhez, sőt mondhatni, hogy minél jobb, gondosabb és takarékosabb az államvasutak adminisztrációja, annál inkább tekintetbe vehetni a közgazdasági érdekeket, mert gondos és takarékos adminisztráció mellett a bevételi fölösleg emelkedik és ez anyagilag megadja a lehetőséget, hogy oly közgazdasági érdekek is tekintetbe vétesenek, a melyek a kisebb tiszta eredmény mellett, a tekintetbe vételre alig tarthatnának számot.

Nem lehet és nem szabad tehát a magyar államvasutak reorganizációjának kérdését olyképp feltüntetni, mintha a kormány tel akarná áldozni a közgazdasági érdekeket a tisztán-pénzügyi érdekeknek. A kormánynak ez nem juthat eszébe, mert nem csökkenteni, hanem fokozni kívánja az államvasutak nagy közgazdasági jelentőségét. Az ellenkezőt tenni annyi lenne, mint az eddig követett és következményeiben áldásos közlekedési politikát cserben hagyni. Igen rossz szolgálatot tettek azok a magyar államnak, a kik mindezek felül még a magyar államvasutak bérbeadásának hírére is terjesztették.

Igaz, hogy pénzügyi helyzetünk ma is

súlyos, bár nem oly kétségbeejtő, mint a milyennek az ellenzék — sokszor meg gondolatlanul — feltüntetni szereti, de annyira meg éppen nem vagyunk, hogy kiadjuk kezünkől azt a hatalmas fegyvert, melylyel a közgazdasági kiegyezésnek nem egy hiányát reparálni tudtuk. Kimondhatjuk ma már őszintén, hogy a 67-ki kiegyezés közgazdasági részében sok hibát követtünk el, s e hibákat az adott viszonyok között lehetetlen volt mind helyre hozni a kiegyezésnek tíz évvel azután következett megújításánál. De sokat helyrehoztunk a szerencsés közlekedési politika által. Az eddig követett utról tehát le nem térhetünk, mert vannak még célok, melyek elérésére törekednünk kell, s melyeket csak akkor közelíthetünk meg, ha a magyar államvasutak felett továbbra is közvetlenül és minden idegen befolyás nélkül fenntartjuk az uralmat.

Sajnos, hogy ezen a magyar állam érdekeire nézve oly fontos kérdésben is mellőzte az ellenzéki sajtó a megítélésnek azt a higgadtságát, melyet a fennofrgó nagy érdekek mintegy maguktól parancsoltak s személyes kérdést kutatott akkor, midőn a kormány — mint azt még a nem beavatottak is tudják — hónapok óta azon igyekezett, hogy az utóbbi évek tapasztalásai alapján mellozhatlennak tartott reformot, az igazgatóság élén álló sok érdemű férfiú megtartásával intézze el, de hogy ez nem sikerült, az nem a kormány hibája.

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

(Deczember 21.)

Magdolna.

(Paraszttragedia öt felvonásban, írta Rákosi Jenő.)

Kreesányi ur szántársulata tegnap adta elő az aradi színpadon először Rákosi Jenő urnak ezen színművét, melyet a szerző maga parasztragediának nevez s melyet a budapesti népszínházban tavaly télen adtak elő első ízben.

Mindenekelőtt számot kell adnunk a cselekvényéről.

Gyömbér Mihály parasztgazda fiatal korában szeretett egy szép, gazdag leányt. A szülői neki igérték kezét, a leány is beleegyezett. Midőn már a menyegzőről gondoskodott volna, a leány egy nálánál sokkal szegényebb legényhez ment feleségül, őt, a büszke, gazdag fiút cserbe hagyta. Eleinte dult fult és szörnyű dolgokat csinált bubánatában, de azután feleséget vett és örök boszút esküdött volt menyasszonyának, kinek egy Magda a nevé leánya lett. Kiforgatta őt, férjét a házukból, míg elpusztultak, a leánykát pedig a keresztanyja, Borsas asszony vette magához. Gyömbérnek szép, derek fia volt, Laci, s mint ez már a Montecchik és Capul ettik ideje óta divik, a fiu riktig beleszeretett ap-

ja legnagyobb ellenfeleinek leányába, a szép Magdába. A könyörtelen apa azonban a leányt is el akarta veszteni, még a fia boldogsága után is s azért fiát, habár a katonaságból mint egyetlen gyermeket kiválthatta volna, ő maga katonának erőszakolja, hogy Magdától elszakítsa.

Két hosszú esztendeig távol volt a fiu. Ezalatt mindenféle armány által Magda keresztanyjának anyagi teljes megromlásán működött Gyömbér uram. Borsas asszony adósa lett és csak tőle függött házat nyíden pillanatban elárvereltetni és az öreg asszonyt az utcára tenni ki. Irást csinál az öreggel, hogy elengedi a követelését, ha mikor parancsolja, eltakarodik a faluból messze földre.

Két esztendő múltán levelet kap fiától, hogy haza jó Boszniából. Itt a pillanat. Borsasnak Magdával távozni kell.

Azonban Magda, kit Laci Romeóhoz méltó tüzellel viszont szeret, szintekap levelet, melyben Laci hazajöveteléről értesíti. Iparkodik az apa szívet megindítani, de mind hiába.

Mikor tehát eltávoznak a kunyhóból, hogy a nekik kijelölt messze helyre menjenek, Magda tudván, hogy Lacinak még az nap kell szülőfalujába érkeznie, azon ürügy alatt, hogy 6 frtos szép kendőjét ott felejtette, már utközben ellopózik Borsas asszonytól, hogy még egyszer beszéljen Lacival, kit csakugyan feltalál s kinek elmondja, hogy apja üldözése elől kell a falut elhagyniok.

Ép akkor jó az öreg Gyömbér. Midőn Laci mellett látja Magdát, kit már utközben vélt, a legnagyobb düh szállja meg és szilajon fenyegeti fiát, hogy keresztül megy rajta, ha ezt a leányt el nem hagyja. A fiu, kibár az apja vére folyik, azzal válaszol, hogy addig át nem lépi az apja háza küszöbét, míg apja az elűzött asszonyokat vissza nem hozza, ha nem teszi meg, háf adja hírül édes anyjának, hogy másodszer is világra kergette édes fiát, mert ő akkor Magdával megy. Erre az öreg karót ragad és reárohanna riemeli és agyonütéssel fenyegeti, de Laci, ambar Magda vissza akarja tartani, gyorsabb mint apja és egy sarlót veg hozzá, mely az apát nyakon találja, ki halálosan sújtva összeesik. Laci megborad tettetől, de Magda biztatására elmenekül úgy, hogy Magda egyedül marad a halálközlával. A lármára összesereglett nép gyanyája Magdára esik, de Gyömbér, Mihály még egyszer megszólal és Magda remületes könyörgéseire halálosan perzeében erőfeszítéssel kinyögi, hogy nem Magda volt, anélkül, hogy fiát elárulná.

Ez a darab expositioja és ezzel végződik az első felvonás.

A második felvonásban Magda Budapestben Keresztesi románé tzekei elnökénél szolgál mint szobaleány. Megtudjuk, hogy a törvény vizsgálót indítván Gyömbér, gyilkosának kiderítésére, mégis kistul, hogy a sajtó Laci fia tette, kit nyomozó levélben

Lapunk mai száma 14 oldalra terjed.

ganak Helledorinak elvtársai is meg vannak győződve, hogy második felolvasásra sem kerül, hanem egyszerűen elejtetik az indítvány.

A francia külügyminiszter egy sárga könyvet tett közzé azon nemzetközi bizottság működéséről, mely ez év nyarán a Szász-csatornán létesítendő szabad forgalom kérdését tárgyalta. E sárga könyvből kitűnik, hogy a tárgyalások nincsenek befejezve és hogy Freycinet Salisbury lord kormányánál a kérdés végleges tisztázását sürgeti a francia hajók szabad közlekedése szempontjából.

A spanyol közvélemény ez idő szerint don Carlos trónkövetelő nyilatkozata foglalkoztatja. Don Carlos az ő személyes érdekeit a mostan uralkodó család érdekeivel úgy szándékozik összehangba hozni, hogy fiát összeakarja Maria Mercedes hercegnővel házasítani. A legtöbb spanyol lap azonban nevétségnek találja ezen tervet és csak a klerikálisok támogatják don Carlos illúzióit.

Brüsszelben a kamara 24 szóval 18 ellenében helybenhagyta a pénzconventiót.

Az „Aradi Közlöny” előfizetési feltételei:

Helyben házhoz hordva:

Egy évre	12 frt — kr.
Félévre	6 „ — „
Negyedévre	3 „ — „
Egy órára	1 „ — „

Vidékre postai szétküldéssel:

Egy egész évre	14 frt — kr.
Félévre	7 „ — „
Negyedévre	3 „ 50 „
Egy órára	1 „ 50 „

Az előfizetési pénzeket kérjük január 1-ig az alolított kiadóhivatalhoz czimezve beküldeni. Hirdetések jutányos áron vétetnek fel.

Arad, 1885. évi decemberhóban

Az „Aradi Közlöny”
kiadóhivatala.

N A P T Á R.

Decz 21. Hétfő. — Róm. kath. és prot. Tamás ap. — Görög-orosz (decz. 9.) B. Asszony fogant — Nap kel 7 ó. 48 p. nyugszik 4 ó. 9 p.
Decz. 29. Az arad-csanádi vasut rendkívüli közgyűlése d. e. 10 órákor.
Decz. 29. Az arad-körösvölgyi vasut rendkívüli közgyűlése d. u. 4 órákor.

H I R E K.

— ARAD és VIDEKE. —

Fényes ebéd volt tegnap d. u. 1 órákor Végli Aurél kir. tanácsos és kincstári jószágigazgató ur vendégszerető házában azon alkalomból, hogy a jószágigazgatóság székhelyének idetételével lakását is végleg Aradra helyezte át. Az ebéd egyesítette a hatóságok főbjeit. Jelen voltak: Tabajdy Károly főispán, Metianu János gör. kel. püspök, Ormós Péter kir. tanácsos, alispán, Dr. Fábrián László kir. törvényszéki elnök, Salacz Gyula kir. tanácsos, polgármester, dr. Matavovszky Nándor kir. tanácsos, főorvos, Bonts Döme kir. tanácsos, közjegyző, Lőcsy Résző pénzügytanácsos, kir. adófelügyelő, Weisz Károly kir. ügyész, Varjassy József ügyvéd, Kohányi Mór kincstári ügyész, Varjassy Árpád kir. tanfelügyelő, Kuncz Elek gymn. igazgató, Szathmáry Gyula megyei főjegyző, Hindy Árpád. Az első felköszöntőt a házigazda mondotta, Tabajdy főispánra és Metianu püspökre, továbbá összes vendégeire, kiket először volt most alkalma asztalánál egyesíteni. Utána Metianu püspök ur éltette a vendégszerető házigazdát, kinek itteni megtelepedését nyereségnek mondotta Arad város közéletére nézve. Végül Varjassy József ur emlékezett meg a szabadelvű pártnak éppen ma megindult új lapjáról az „Aradi Közlöny”-ről. A kedélyes ebéd késő délutánig tartott.

Kinevezések. Ő Felsége az igazságügyminiszter előterjesztésére új aradi járásbíróvá Medveczky János ottani aljárásbíróvá nevezte ki. — Frits Lajos aradi járásbírói albiró pedig nagyhalmagyi járásbíróvá nevezetett ki.

A korcsolyázó egyleti jégpálya ünnepélyes megnyitása, dacára az enyhe időnek,

mely a jeget kissé meglágyította, teljes sikerrel ment végbe. Már a kora délutáni órákban egész népvándorlás indult meg a főtéri és főúti asphaltpályákra, ki a városligeti tóra, hogy kivégezzék a jég sport gyönyöreiből. Alig esendült meg a zene a fő előtti kis pavillon erkélyén, már is eleven és vidám közönség töltötte el a jeget; a partokat sűrűn lepte el a néző közönség, a nem korcsolyázó hölgyek pedig a pavillon kényelmes terméből gyönyörködtek az eléjük táruuló mozgalmas tarka képen. A beköszöntő estével a közönség oszladozni kezdett a nemsokára a zene is eltávozván, a mulatság e napra véget ért.

Az aradi kereskedelmi testület elnöksége a hírlapok útján is emlékezteti a kereskedő főnök urakat, Arad sz. kir. város főkapitányi hivatalának, mint első fokú iparhatóságnak 12,303. sz. alatti hirdetésményére, melyben felszólítanak, hogy az üzleteikben alkalmazott segédeket beléptük után 14 nap alatt az üzletből elbocsátásuk vagy kilépésük után pedig rögtön az iparhatóságnál bejelentésük, továbbá, hogy a kereskedésbe belépő tanoncokat a tanviszony megkezdése előtt ne csak bejelentsek, hanem a tanszerződés megkötése végett a felveendő tanonc szülei, illetve gyámja kíséretében az iparhatóságnál személyesen megjelenjenek. Az ez ellen vétők 20 frttól 200 frtig terjedő bírságban fognak elmarasztaltatni.

B. Gyulán nagyon rossz lábon áll a közbiztonság, mint ottani levelezőnk írja. Az utóbbi napokban két ur nőt akartak zsebmetszők megkönnyebbiteni értéktárgyaiktól és csak a véletlen gyors segélynek köszönhetőek, hogy ép erszénnyel szabadulhattak.

Apró hírek. Arad város választóinak 1886-dik évi névsora végleg megállapítván, a választók száma 1872 és pedig 230-al több mint az 1884. évi összeírásakor volt. — Az aradi tornaegetykedélyes bankettet tartott 19-én az öltöző elkeszülte alkalmából. — Az arad-körösvölgyi és arad-csanádi vasutak a jövőre is adnak ki egész és félévi bérletjegyeket. — Roznai volt aradi ezukrasz ellen, kit Budapesten, betörés miatt nem rég elfogtak, a végtárgyalást a jövő év elején tartják meg Budapesten. — Az aradi iparhatósági megbízottak Bettelheim Vilmos ur elnöksége a'tt tartott gyűlésükön konstatáltak, hogy a műhelyekben rendellenességek nem fordultak elő és hogy az ipari rajziskolát rendben találták. A bizottság mandátuma külföldben letelt.

— HAZÁNK és a FŐVÁROS. —

Rudolf trónörökös jövő szerdán érkezik Gödöllőre és pénteken tér vissza Bécsbe. A trónörökösnek meghülés következtében gyöngéledvén, Bécsben marad. A királyi család e hó 29-én vagy 30-án költözik át Bécsbe.

A titkos rendőrség Budapesten. A fővárosi titkos rendőrség intézményének rendszerezése — mely az 1886. évi költségben is előfordul — ismét egy jelentékeny lépéssel haladott előbbre. A szervezéssel megbízottak most válogatják az alkalmas erőket. Eddig már 28 egyént választottak ki, a kiket azonnal ki is neveztek. Ezek nagy részben eddig is a rendőrségi szolgálatban voltak és ott többször kitüntették magukat. Már meg is kezdték működésüket, mely mintegy próbagyakorlatul is szolgál. A titkos rendőrségi osztály végleges és teljes szervezése azonban csak a költségvetés megszavazása után fog végbemenni. Eddigi tervezetek szerint ezen osztály majus elsejével kezd meg önálló működését. Kezdetben ezen osztályt úgy tervezték, hogy a főkapitánysági bünyügyi osztály kiegészítő része legyen, de később győzött azon elv, hogy ezen osztály sikeres működésére csak úgy számíthatni, ha az mint önálló, a többi osztályokkal koordinálva működhetik. Így fog a végleges szervezés is keresztülvitetni.

A Majthényi-Ivanka párbajt, melyről táviratot már közöltünk, következőleg írják le a budapesti lapok: A párbaj tegnap déli egy órákor történt meg a régi löverseutér ama pontján, ahol 1880. jan. 10-én Majthényi Izidor b. meglötte Verhovay Gyulát. Elsőnek a helyszínre Majthényi László érkezett meg segédeivel s Puky Miklós orvossal. Közvetlen utánuk jöttek Ivánkáék, dr. Szénassy Sándorral, Uchtritz Zsigmond és Ugron Gábor mérték ki a tért, azután Komjáthy Bette meg szokásos bekítési kísérleteket, melyekre mind a két fél tagadólag válaszolt. Komjáthy előadta a feltételeket, hogy a felek harmincz másodperc alatt kötelesek

lőni, s a ki ezen belül nem él jogával, annak lövése elveszett. A „lehet” vezényszó után husz másodperczel lött Majthényi László b. Nem talált. Közvetlen utána Ivánka, s ő sem talált. A megengedett öt-öt lépés avanszt egyik fél sem vette igénybe, s így a lövés huszonöt lépésről történt. A kibekülés, illetőleg kézfogas elmaradt.

A budapest-lipótvárosi casino tegnap nagy lakomat rendezett azon alkalomból, hogy több tagja részint a főrendiházba jutott, részint a kiállítás után kitüntetésekert nyert. A lakomán jelen voltak Tisza, Szapáry, Trefort, Széchenyi, Kemény és F. hérvary miniszterek is. Az első felköszöntőben Falk-Miksa megemlékezett a miniszterelnökről. Főlemelte, hogy egyszer a szabadelvű pártban oly kérdést tárgyalta, a mely nem volt a miniszterelnök szakmája s azért szölvöl egy szögletben beszélgetett. A tárgyalás egyszerre zavart kezdett lenni, Tisza figyelmessé lön s miután egy-két szónokot meghallgatott, már értette a kérdést, felszólt és helyes mederbe terelte a tárgyalást. Ekkor jegyezte meg szölvölnek egyik szomszédja: „Csodálatos dolog, hogy ennek a Tiszának mindenhez van esze.” (Elénk tetszés.) A miniszterelnök valóban olyan férfiú, aki valóban mindenhez ért, a mit elvégre az uristennek köszönhet, de ami sokkal esudálatosabb, van mindenhez ideje is, a mi egyedül az ő fáradságtalan szorgalmának eredménye. A mai estét is másutt akarta tölteni a miniszterelnök, de mikor megtudta, hogy a Lipótváros polgárai mennyire örülnének, ha körükben megjelenne, lehetővé tudta tenni, hogy legálább egy órát áldozzon. (Elénk eljenzés.) Több más felköszöntő után Tisza a miniszterelnök szölvöl fel, egyik előtte szölvöl azon hivatkozásából indulván ki, hogy mennyire megváltozott a külföld véleménye hazánk felől. Hazafias büszkeséggel mondhatja ő is, hogy annak a hivatkozásnak igaza van. Most már nemcsak bizalommal viseltetik a külföld hazánk iránt, de elismeréssel is. (Elénk tetszés.) Ez pedig egyáltalán nem egyesek érdeme. Mert hiába hős a vezér, hiába érti a hadtudományt tökéletesen, ha nincsen hű és kipróbált, edzett és kitartó hadserege: a vezér, akinek nincs elegendő hadserege, győzelem helyett csak azt érheti el, hogy a csatamezőt vérell áztatja; a békében ezt a vért a hiába elfecseirelt nyomdafesték helyettesíti. Örömet konstatalja tehát, hogy közviszonyaink javulása, a bizalom növekedése és megerősödése hazánk jövője iránt, nem egyesek, hanem mindnyájunk, az egész nemzet érdeme. (Elénk eljenzés.) Megtaláltuk a siker zálogát, a nagy erdmény kulcsát, mely abban áll, hogy sorban voltak és vannak, a kik dolgoznak ernyedetlenül, akik kötettségüket mindig rendületlenül teljesítik a hazá iránt. S a midőn ő társai nevében ismételve köszönetet mond, bizonynyal a lipótvárosi casino összes tagjaira emeli poharát, midőn élteti mindazokat, a kik kötettségüket teljesítették. (Elénk hosszas eljenzés, taps.)

Nagy bukások érik egymást mind a budapesti, mind a vidéki piacokon. A fővárosban fizetéseképtelenné lett az Eisler és Bachrach-cég. 90.000 frtnyi tartozással. Manheimer Vilmos lámpagyáros ellen már el is rendelték a csődöt. Marosvásárhelyen a nemrég elhunyt Krafft Károly sör- és szeszgyáros vagyonára is csődöt mondtak ki. A tartozás 200.000 frtot meghalad.

Halálozás. Vécsey Lajos 1848-49-iki honvédszázados az országos honvédmeházban 61 éves korában hirtelen meghalt.

Egy furfangos tolvaj Szászrégenben azt vallotta, hogy az erdőben asta el a lopott pénzt, a vizsgálóbíró ki is ment vele térdig érő hóban az erdőbe, hol a tolvaj megszökött; negyednapra azonban elfogták.

A miskolci vasuti üzletvezetőség tisztika 500 frttal az erdőrézsi magyar közmivelődesi egylet tagjai közé lépett.

A zágrábi törvényszék folyó hó 19-én tárgyalta Staresevics és Grzanics képviselők az iránt benyújtott kérelmét, hogy a vizsgálati fogságból bocsássák őket szabadon. A törvényszék az államügyész indítványához képest elutasította a kérelmet, minek folytán a két elítelt ezután is fogva marad.

— A NAGY VILÁG. —

Az osztrák miniszterelnök, Taaffe gróf súlyosan megbetegedett.

Nagy bányászerecsétlenség történt, mint Aachenből távirják, a morsbachi Gouley-tárnában, mely alkalommal 19 munkás sérült meg, kik közül kettőt halva hoztak ki a tárnából.

Hermann-udvar a „FEKETE MACSKÁHOZ” Aradon.

TONES FERENCZ-és EDE

gyógy- és fűszerárúk kereskedése

„a fekete macskához”

FÖTÉR, HERMANN-UDVAR, ARADON

ajánlják jól berendezett raktárukat FŰSZERÁRUIKBAN
közvetlen behozattal

jamaicai rumot és valódi chinai theát,

fehér és veres BOROKAT, üvegekben, ASZUBOROKAT,

magyar és francia pezsgőket.

Finom PÁLINKÁT és LIKÖRÖKET üvegekben és liter számra

16-29

és különösen

mint különlegességet többször kitüntetett édes erős tisztított

MUSTÁRT.

Hermann-udvar a „FEKETE MACSKÁHOZ” Aradon.

Hermann-udvar a „FEKETE MACSKÁHOZ” Aradon.

Hermann-udvar a „FEKETE MACSKÁHOZ” Aradon.

Nevelőnők

kik Angol- és Franciaországban működtek, kitűnő zongorajátzók és a nevelés befejezésére különösen alkalmasak, **nevelőnők** nyelvekben tökéletesek, zenében kitűnők, kik fiatal gyermekek nevelésével előszeretettel foglalkoznak; **angol nők**, kik a francziát tökéletesen bírják, **francia nők**, kik a zenében tökéletesek.

Német, francia és angol bonnokat kitűnő bizonyítványokkal és szerény igényekkel a legjobb tan- és nevelő erőket lelkiismeretesen ajánl

Reisner Mathild asszony
elhelyező intézete, Bécs, I. Goldschmidgasse 9.
Képviselve: Arad, kápolna-utcza 4. sz.
18-29 L. emelet.

Berán Antal és Fia

ÉPÜLET-BUTOR ASZTALOS ÉS KÁRPITOS.
RAD,

Batthyányi- (kereszt) utca 7-ik szám.

A t. közönség szives tudomására hozták, hogy mindennemű e szakba vágó munkákat a legjutányosabb árak mellett elfogadnak és azoknak pontos kiviteleért kezeséget vállalnak. Különösen falaknak kárpitozását (tapetirozás), teke (Bihárd) asztaloknak behuzását, és mandaneljeinek ellátását.

Uj és mindennemű ócska butoroknak áthuzását a legujabb. izlés szerint eszközlik.

Szives figyelmébe a tavaszi időnyre szokás kárpitozását kárpit papírok a legyszerűbbtől a legjutányosabbig választékban találhatók.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Szives megbizásokért esd tisztelettel

BERÁN ANTAL és FIA.

7-210

Legolcsóbb fürdő Aradon.

A t. cz. közönség tudomására hozom, hogy a

„Dianna-fürdőt”

ismét átvettem, azt egészen ujonnan rendeztem be, egyuttal egy

villany-

és

hidegviz-fürdővel

bővittem meg.

Főfeladatomban lesz a t. cz. közönség kényelmére gyors szolgáltról és a fürdők tisztaságáról gondoskodni.

A fürdő-árakat ujonnan tetemesen leszállítottam, hogy a legszegényebbeknek is módjában áll, a fürdőt használni.

Fürdő-árak:

Egy basin zuhanynyal 3 személyre, fürdőruha nélkül	30 kr.
Villany-fürdő	80 "
Dörzsölés és ülőfürdő	20 "
Hidegviz pakolás	40 "
Kádfürdő ruha nélkül 2 személyre	25 "

A fürdő reggeli 5 órától áll a t. közönség rendelkezésére.

Számos látogatásért esd,

34-212

tisztelettel:

REINER JULIA.

SZÓKE FERENCZ

keztűs és sebészi kötszerész
ARAD, főtér 22. szám

a régi megyeházzal szemben,
ajánlja jól felszerelt

keztű és sérvkötő

a nagy raktárát
igen jutányos árakon.

Vidéki megrendelések
a legrovidebb idő alatt és a legjutányosabb árakon teljesítetnek.

17-23

KARÁCSONYI és UJÉVI AJÁNDÉKOK

Weiler R. M.

főtér 14. Herman-udvar.

Majolika-disztárgyak honi és angol gyártmány,

THEA, KÁVÉ, MOCCA és ÉTKÉSZLETEK.

China-ezüst tárgyak legfinomabb és legolcsóbb kivitelben.

Asztali és függő lámpák érc- és majolika kivitelben dús választék. 9-13

Bronz-tárgyakbani ujdonságok.

KORCSOLYÁK.

Tüzi eszközök, fakosarak és kályhaellenzők

Továbbá mindennemű háztartási és konyha-eszközök legjutányosabban

WEILER R. M.-néi

Aradon, főtér 14. Hermanudvar.

Reméljük, hogy az új igazgatóság hivatalba lépése csak kezdete a magyar államparaszat újabb fejlődési korszakának.

Az országgyűlési szabadelvű párt tegnap délben értekezletet tartott a szokásos újvíz üdvözlés módjában. A párt mint rendesen, ezúttal is, első sorban vezérénél Tisza kálmán miniszterelnökénél fog tisztelegni, hol az üdvözlő beszéd tartására, — miután, mint Vizsolyi elnök jelenté, Csáky László grófot gyengélkedése gátolja — Szontagh Pál kéretett fel. Azután Péchy Tamással, a képviselőház elnökénél tiszteleg a párt, kit. mint a múlt évben is, Falk Miksa fog üdvözölni.

Reformok az igazságügyi adminisztrációban. A „Jog” a következőket jelenti: A törvényszékek elnökeihez az igazságügyminiszteriumban bizalmas rendelet készül, melyben ezek utasítva lesznek a területükhöz tartozó törvényszékek és járásbíróságok biráinak hivatalos működését nagyobb és behatósabb figyelemmel kísérni és arról a miniszteriumhoz jelentést tenni. Anyai már most is bizonyos, hogy körülbelül 60—70 bíró, a ki már erre külön elő is van jegyezve, fog nyugdíjba helyeztetni. — Az ügyészségeknel az tapasztaltatván, hogy nálunk — szemben az Ausztriában lefolyó vizsgálatokkal — a bűnügyek vizsgálata és az ügyészek indítványai teljesen indokolatlanul hónapokig, sőt évekig is húzódnak; legközelebb utasítás lesz adva az ügymenetnek és így az ügyészi indítványoknak is gyorsítása érdekében. Több ügyész ez alkalmából — hír szerint — a polgári bírák állományába lesz áthelyezve.

A kiállítók köszönete.

Az országos kiállítás utóünnepé, a kiállítók ünneplés köszönetnyilvánítása, tegnap folyt le. A kiállítók és a kiállításban közreműködtek százas bizottsága tiszteleg a nagy nemzeti mű főintézőinél s meleg köszönő szavak kíséretében nyújtották át az emléktárgyakat. A bizottság a kereskedelmi miniszteriumban megjelenvén, első sorban gróf Széchenyi Pál miniszternél tiszteleg. Falk Zsigmond lovag mondott üdvözlő beszédet. Kiemelte, hogy a történelem meg fogja örökíteni azok nevét, kik az 1885-dik évi országos kiállítás körül érdemeket szereztek, de a kiállítók már most, midőn a kiállítás közgazdasági hatása már is jelentkezik, ki akarják fejteni hálájukat a miniszter iránt rendkívüli buzgóságaért; büszkén támogatják a férfit, ki a Széchenyi névhez kötött várakozások jogosultságát fölismerte, azokat ki is elégitette és a haladás zászlójával jár elől. Gróf Széchenyi Pál miniszter köszönetet mondott a szíves szavakért, megjegyzé, hogy az elismerésből csak annyit vesz ugyan ki magának, a mennyi megilleti, de ez jól esik neki, mert igazolja lelkiismerete nyugodtságát az iránt, hogy működésével elismerést arat. Az üdvös eredményt nemcsak a vezetésnek tulajdonítja, a főérdem azoké, kik mint érdekelt felek a minisztort és hivatalát tanácsukkal és közre-

üldöznek s ki Magda előtt is ismeretlen helyen bujdos.

Magda gazdájának egy Bencze nevű léha fia van, ki a jeunesse dorée szokása szerint, az éjjeleket távol a láztól tölti kártvázva és iddogalva, tehát pénz dolgában igen gyakran megszorul. — Megbizza Siskót, a Magda szülőfalujának volt segédjegyzőjét, ki utána bomolva, elhagyta hivatalát, kedveért Budapesten hordároskodik és Koronaiéknál is ki es bejár, hogy zálogítsa el az anyja künn felejtett két ezer forint értékű ékszerreit. Ennek a Benczének — ily erkölcsök mellett igen természetes — az új szobaleány igen tetszik. Méltóztatik rá vetni a szemét, de persze eredménytelenül, mert a ki úgy szeret mint Magda, hogy egy parasztragoedia hősnőjévé avattatik, az természetesen nyakába vágja a tens ifurnak a jégűtő kannát, de nem enged.

Azonban a sors, mely mindig a gonoszoknak kedvez, ezúttal sem tesz kivételt. Mig ugyanis Siskó odajár a zálogházba, mint egy Deus ex machina megjelen először is a bujdosó Laczi, urasági huszár képében. Erdélyben kapott szolgálatot, ott élt egy kis faluban, az urasági kastélyban ismeretlenül, mig most urával a fővárosba kellett jönnie s annak megbízásából épen Koronaiékhöz, a hol Magda szolgál, egy levelet hoznia. A szerelmesek azonnal ráismernek egymásra, de az asszony saenget és Laczit addig a cselédszobába kell tuszkolni, hogy fel ne fedezék.

működésükkel támogatták. Gróf Széchenyi ezért köszönetét fejezte ki, kérve a további támogatást s kiemelve, hogy volt alkalm a igéreteik becsét és hiteltét megismerni, ily segédkezekkel nem fél a jövőtől, legyen a jelszó továbbra is a haza fölvirágzása! Lelkes eljenzes követte e szavakat s a bizottság aztán Matlekovics Sándor államtitkárnál a kiállítás elnökénél tiszteleg. — Fischesher Ignác majlika gyáros hosszabb, meleg hangú beszédben üdvözölte az államtitkárt utalva a kiállítás sikerére, mely után méltan követelhetünk helyet a mivel nemzetek között kiemelte, mily hankadatlan kitartással, rendkívüli munkássággal fáradozott Matlekovics Sándor a kiállítás körül, melynek sikere első sorban az ő érdeme. Jutalma maga a siker, e mellett a királyi kitüntetés és végre nem utolsó a közelismerés, melynek a kiállítók kifejezést adnak, kijelentve, hogy vezérlete mellett örömmel fognak tovább működni hazánk gazdasági és kulturális fejlődése érdekében. (Eljenzés.) Matlekovics Sándor államtitkár meghatortan szorított kezét a szónokkal s válaszában az érdemet visszaharította a kiállítókra, kik bebizonyíták, hogy nem vagyunk oly gyöngék, minőnek a külföld hitt. A kiállítást magára nézve is szép emlékek tartja, mert a közvélemény őt is fölkarolta. Pályájára visszatekintvén, simának látja most a göröngyöket is; nem tudhatja, hogy az irigység ellenében meddig maradhat jelen helyzetében, mert a közvélemény szeszélyes; be fog-e következni az a sajnos idő, mikor intézkedései gáncsra találnak? az a jövő titka, de bármí történjék, a most átadott emlékek föl fogja idézni a multat s ezért hálás köszönetét nyilvánítja. Élénk eljenzés után a tisztelegők Schnierer Gyula miniszteri tanácsoshoz, a kiállítás igazgatójához mentek, kihez Engelbach Alajos gyárigazgató intézett beszédet, kifejezve a polgárság őszinte köszönetét fáradozásaiért. — Schnierer Gyula rövid beszéddel mondott köszönetet, kiemelve, hogy a polgárság elismerését legfőbb jutalmának tekintti. A bizottság aztán az országos iparegyesület helyiségeibe vonult, gr. Zichy Jenő kiállítási alelnök üdvözlésére. Dr. Krausz Izidor tolmácsolta meleg szavakban a kiállítók köszönetét. Gróf Zichy Jenő megjegyzé válaszában, hogy az iparegyesületnél viselt elnöki tisztének soha nem örült annyira, mint most, mikor a kiállítók köszönetét, mondanak neki. Együtt sikerült keresztülvinni, a mi eddig lehetetlen volt; iparos, gazda, aristokrata vállvetve működött s az alkotmányos formáit visszanyert Magyarország csak e lépés által lett culturállam. Végül köszönetét nyilvánította és éltette a kiállítók. A bizottság végre meg a kiállítás területére hajtatót, hol Balogh Vilmos kiállítási titkár és Müller Béla főmérnök előtt fejezte ki a kiállítók köszönetét.

Külföld.

A nemzetközi katonai bizottság — Sofiából érkezett sürgöny szerint — szombaton délután érkezett Pirothba, s ugyanaz nap este érkezett meg oda Sakir basa a török képviselő. A munkálatok tegnap reggel kezdődtek meg. Ugy hiszik,

Mig Magda ismét visszajő, odaérkezik az elnök házába Agnes asszony is, Laczinak özvegy anyja, kesereg bujdosó fián nem is sejtje, hogy oly közel van — a cselédszobában, a hol egy paraszthősnek legméltóbb helye van.

Ezen előzmények után rohamos léptekkel halad a darab kifejlése.

Az elnöké észreveszi a kétezer forintos smukjának a hiányát és retentő skandalumot csinál a cselédeknek. Rendőrökért küld. Ezek ott találják az idegen asszonyt, ki hiába mondja itt Pesten, hogy ő a Gyömbér özvegye. A gyanu majd reá, majd a hogy illik, Magdára esik, mert ha az első felvonásban gyilkosnak hitték, mért ne hihetnék a másodikban tolvajnak? S ő majd magára veszi, hogy elvigyék és a cselédszobát ne kutassák, hol Laczi van, majd Agnes asszonyra tolja, hogy azt vigyék el, nehogy Laczi felfedeztetvén, anyja által önkénytelenül elárulassék, mert az egyik rendőr, hallván Agnes asszony nevét, kikottyantotta, hogy a Gyömbér Laczi nyomozólevele a zsebében van. (Az a legnagyobb „költői szabadság”, melyet az író magának meg enged, hogy egy budapesti Mihaszna ugy a propos a zsebében hordja egy gyilkosnak a fotográfiaját!) De Magda minden erőltetése hiabavaló. Hiába védi testével a cselédszoba bejáratát, hiába mondja meg azt is, hogy csak leánybecsülete miatt hazudott eddig, mert az is igaz, hogy a szeretője van odabenn: ez csak növeszti súlyos helyzetét, mert a rendőrök kíváncsiak szemtől-szembe látni azt

hogy a bizottság csak rövid ideig fog Pirothban tartózkodni.

A bolgár kormány a hatalmakhoz intézett legújabb jegyzékében kijelenti, hogy a nemzetközi katonai bizottság határozatainak magát aláveti, de egyuttal azon feltételt köti ki, hogy a szerb csapatok Bolgárországból kivonuljanak a bolgár csapatok azonban Pirothot a béke megkötéseig megszállva tarthassák. A jegyzék a nagyvezér iratára és az osztrák-magyar ügynök szóbeli nyilatkozatára hivatkozik, melyekben kiállításba helyeztetett, hogy a Bolgárország részéről kivított katonai eredmény számba fog vétetni.

A porta elhatározta, hogy az újabb görög hadikészlődések tárgyában ismét felvilágosításokat fog kérni az atheni kormánytól. Munir bej már a legközelebbi napokban erre vonatkozó jegyzéket fog Delyannisnak átvujtani.

Rómából távirják, hogy Corti gróf, a Londonba athelyezett konstantinápolyi nagykövet helyébe, Torielli gróf, eddigi bukaresti olasz követ fog kinevezettni. Corti gróf utasított, hogy a szerb bolgár békekötésig maradjon Konstantinápolyban.

Az osztrák tartománygyűléseken közelebről általánosabb érdekű politikai viták folytak.

A prágai tartománygyűlésen Schönborn gróf érsek indokolta indítványát a második országos nyelv s a főrealkolában a vallásoktatás tárgyában. Kiemelte, hogy az indítványnak sem politikai, sem nemzetiségi indokai nincsenek; de főfontossága, hogy a tanulók érettebb korukban, tehát a felsőbb iskolákban is résztüljenek vallásoktatásban. A ki nem akarja, hogy az elvadulás s a materialista irány még jobban terjedjen, az támogatni fogja az indítványt, az érsek rövid beszédét a ház helyeslés és ellenmondás nélkül fogadta; az indítvány a tanügyi bizottsághoz utasított.

A morva tartománygyűlés szombati ülésén a grárvita folyt. Napirenden Skene indítványa, a végrehajtásokat szabályozó törvény módosítása tárgyában állt. Frankel előadó azt indítványozta, hívassék fel a kormány, hogy a reichsrath elé a végrehajtási törvény módosítása iránt javaslatot terjesszen s különös figyelemmel legyen a parasztlakosság viszonyaira, főleg pedig azt gátolja meg, hogy az ingóságokra vezetett végrehajtás a gazdaság folytatásához nélkülözhetetlen eszközökre és marhára, valamint mezőgazdasági terményre, mely a vetéshez s a gazdaságnak a jövő aratásig való folytatásához szükséges, kiterjedjen; továbbá, hogy az ingatlan végrehajtás eupán a legvégső esetben terjedjen ki az illető ingatlan eladásaig, miéért is exekutív eladások egyáltalán mellőztessenek olyan esetben, midőn a végrehajtást kérő a kinált vételárból kielégítést nem nyer; exekutív eladások a becsár alatt törvényhozási intézkedésekkel lehetőleg meggátoltassanak. Az előadó javaslata arra is felhívja a kormányt, tegye megfontolás tárgyává, mennyiben lehetne törvényes uton oda hatni, hogy kölcsönszerződések, melyeknél mezőgazdasági birtokok szolgálnak jelzálogul, jogérvényesen csak akkor köthetők meg, ha az adós a kölcsöntöke törlesztését megfelelően megállapítandó maxi-

a szeretőt és — kivonszolják. A mi félt volt, megtörténik. Siskó jön és ő megnevezi Laczit, az anya sem tudja állani és ráborul, mi által elarulja fiát s a rendőrök a törvény nevében elfogják az apagyilkost. Ekkor kiderül az elnöké — tévedése és Bencze urfi gonoszsága, melyre a szerző urnak égető szüksége volt, hogy Magda, Agnes és Laczi tökéletesen tönkretéssenek.

A cselekvény további lebonyolódását rövidebben lehet elmondani.

A harmadik felvonásban Laczit kötél általi halálra ítélik és a törvényszéki elnök akasztófához vezeteti, midőn kegyelmet kap 20 esztendőre. Bencze Magdával elhitette, hogy ő eszközölte ki a kegyelmet s ezért a leány magát oda igérete neki. Hogy retentő igéretét be ne kelljen váltania, agyon akarja szurni magát egy konyhakéssel, de Bencze megakadályozza ebben.

A negyedik felvonás tizenhat esztendővel későbbben játszik. Magda, miután Bencze megejtette és leánygyermeké lett, kit elhagyott, oly nővé vált, ki mindenki és senkié. Lajos, egy fiatal, a gyermekkorból alig kinőtt ifju, halálosan szerelmes belé s ott tölti napjait a félhölgnél, ki hiába iparkodik őt kijözanítani. Azalatt Magda — nem parasztleány módjára, de a francia drámák hasonnemű „legfinomabb” hölgyeinek példájára — pezsgőbe öli buját. Ekkor jó a kis Magdus, egy 13 14 éves leányka, Lajos anyjának fogadott leánya és az előbb oly jó és szolid fia folytonos távolléte miatt busongó anyja, és

egyleti titkárnál (megyeház-utca 1-ső szám alatt) ezennel szívesen meghivatnak.

† **A következő gyászlapot vettük:** Alolirottak mélyen szomorodott szívvel jelentik a felejtethetetlen jó férj, illetőleg édes atya, rokon és barát, Ortutay István, gazdásznak, f. évi december hó 21-én, reggeli 6 órakor, életének 73-ik s boldog házasságuk 35-ik évében bekövetkezett gyászos elhunytát. A megboldogultnak földi maradványai f. hó 22-én, d. u. 3 órakor fognak a helybeli róm. kath. közsirkertben az örök nyugalomnak átadatni, lelkeért pedig az engesztelő gyászmeáldozat ugyan e hó 23-án d. e. 9 órakor fog a helybeli t. Minorita-atyák szentegyházában az egék Úrának bemutatni. Nyugodjék békében! Arad, 1885. december 21. A mélyen gyászoló család.

— **A száj és körömfájás,** mely Gáj külvárosban és a Gutzjar féle szeszgyárban kisebb mérvben járványszerűleg lépett föl, a kerületi állatorvos jelentése szerint már megszűnt.

— **A ki a zálogot visszalopja.** Kovaszintzről írják lapunknak, hogy L u k a Todor ottani lakos tulajdonát képező s zálogul lefoglalt 2 drb. 40—50 frtra becsült értéket Kovaszintz község-háza udvaráról ellopták. A vizsgálat során azon gyanuok forogván fenn, hogy a tulajdonos maga szabadította és vitte el a sertéseket — a puhatolási iratok további eljárás végett áttették a világi kir. járásbíróshoz.

— **Baleset érte** vasárnap este tisztelendő Zatykó Fridolin urat, a helybeli minorita rendház egyik tagját. A Zemplényi kávéház előtti sikos járdán elcsuszva oly szerencsétlenül esett el, hogy — a mint értesülünk — lábát törte. Nem ártana megsürgetni a járdák behintésére vonatkozó rendelet szigorubb végrehajtását.

— **Szöreg és M.-Szt.-Márton** torontálmegyei községekben, mint nekünk írják, a szarvasmarhák közt fellépett száj- és körömfájás megszűnt.

— HAZÁNK és a FŐVÁROS. —

— **A szedők strike-ja** véget ért, s a fővárosi szedők egyelőre ezélt érték. Hogy kivánságuk mennyire jogosult volt, bizonyítja az a tény, hogy a nyomdatulajdonosok jó része nagyobb vonakodás nélkül tett eleget a tarifa felemelésére irányult kérésüknek. Az élet a fővárosban a kiállítás után sem lett ocsóbb, s nevezetesen a lakásszükség semmivel sem enyhült. A fővárosi szedőknek (nagyobb részt valószínűleg a vidékieknek is) azonban még egy nagy bajuk van. De ezen a bajon csak úgy lehet segíteni, ha jogos kivánságaikat a hatóságok is tőlök telhetőleg támogatják. Nincs ugyanis a fővárosban nyomda, még a nagyokat sem véve ki, mely a közegészség tekintetében még a legprimitívabb követelményeknek is megfelelne. Az apróbb nyomdák pedig szurtos és szellőzhetetlen pincze-helyiségekben vannak eldugva. Valóságos gyilkoló fészkek, melyekben el kell pusztulni azoknak, kiket a kenyérkereset szüksége arra ítél, hogy naponként 10—12

tet osztja és igazmondásra bírván őt, bünei alól áldozza fel. A második felvonásban egyik perczben szobaleányi humorral utasítja vissza Bence urfi tolokásait s néhány perczel később már ismét a legnagyobb tragikummal, kétségbeesett jajtással siratja a felfedezett Laczi sorsát. Mint salonhölgy sem felejtetheti el egészen az egykori parasztleányt s találó játéka pótolja azt, mit az író kellőleg kidomborítani elmulasztott, a természetes átmenet markánsabb esetelesét. A vén, részeges, a legutolsó fokig súlyedő aszszonyt úgy ábrázolta, mint a hogy látni őket a Teréz- és Ferenczváros zsákutcáiban a palinkaházakból kidüledezni. Végül, midőn Magdában a leányát ismeri fel, az anyai szeretet legtisztább érzelmének előállítására tőve fel ez esti remek alkotásának koronáját. A nagyon szép számmal egybegyűlt közönség, becsületesen kiérdemelt, ismételt tapásokkal jutalmazza a művésznő elvet nyújtó fíradózását.

Utána ez estén kétségtelenül B o r á n d ur (Siskó) tudta leginkább lebilincselni a hallgatóság figyelmét. Igen hűladataos szerepe volt neki, melyet látszólag sok kedvvel játszott el. Ő képviselte a darab egyetlen komikus elemét s nem rójjuk fel nekie utolsó érdemének, hogy a dadogással csinján bánt el és nem csapott át tulzásba.

Benczét T i s z a y ur személyesítette. Midőn először lép fel, egy megtévesztült Bukovay Absentius képmasát állítá találó vonásokkal elének. A további felvonásokban a vén, vasott rouét, mindent gonosz tulajdonaival ábrázolta kitünően.

órát, vagy többet is töltsenek bennük. A kinek nincs annyi anyagi ereje, hogy egészséges, világos és szellőztethető helyiségben állítson fel nyomdát, annak nem is kellene rá engedélyt adni. A hatóság beavatkozik, ha bizonyos négyszögméterekkel megszabott helyiségben a meghatározottnál több ember lakik és alszik, de azt türi, hogy szűk lyukakban 30—40 ember szilárd ugyanannyi légszuszleáng vagy petroleumlámpa mellett éjjel és nappal. Vannak már gyárak, melyek vizsgálat alá esnek; tessék betekinteni a nyomdába is, s megvizsgálni, hogy milyen a ventilatio, milyen a tisztaság, s a tanoncok korát illetőleg megtartják-e a törvényt. Még az ugynevezett „nagy“ nyomdáknak is furcsa tapasztalásokra jönnének az érdeklődő hatósági közegek. A mint mi tudjuk, ez irányban már régebben mozgalom indult meg a fővárosi szedők körében, s közelebről meg fog ujulni. Lehetetlen, hogy a közönség és a hatóságok is ne támogassák törekvéseikben.

— **Huber Károly** a m. kir. zeneakadémia tanára, a nemzeti zenede karnagya és tanára s az orsz. dalárszövetség karnagya, kinek sok jeles zeneszerzeménye általánosan elterjedt, mint részvétellel olvassuk, tegnap reggel 8 órakor a „Lloyd“-épület IV. emeleti lakásán szívszélhűdésben hirtelen elhunyt. A váratlanul jött halált betegség sem előzte meg, pár nap óta panaszkodott ugyan már fejszagatásról, de még tegnap este dr. Jellinek Zsigmond főorvos házában töltötte a rendes szombati vónesnégyes estélyt és az első hegedűt játszotta. Reggel hirtelen rosszul lett s még mielőtt segély érkezhett volna, neje és leánya Hubay Aranka karjaiban meghalt, fia dr. H u b a y Károly apja halálos agyhóly hivatott, de mire odaért, a jeles művész már lehunytá szemeit. H u b a y Jenő a brüsszeli kir. zeneakadémia tanára sürgönyileg azonnal értesítetett, s ha csak vasuti fonakadás nem gátolja, a temetésre meg fog érkezni, mely kedden f. hó 23-án délután 3 órakor megy végbe. Eletrajzából a következő adatokat emeljük ki: Temesmegyében 1828. jul. 1-én született. Varjason, hol atyja főtanító volt. Németajku szülöktől származva s német körben növekedve, csak Pesten, a nemzeti színháznál kezdett tanulni magyarul, hogy aztán lélekkel testtel igaz magyar legyen. Tíz éves korában lett **A r e d r o n** Hendi János zenede igazgató tanítványa, mellette hat éven át tanult s már akkor hegedült aradi hangversenyeken. A fővárosba 1844-ben jött, hangversenyeken tűnt föl s Erkel Ferencz a nemzeti színházhoz első hegedűsnek szerződtetett. Majd 1851-ben Bécsbe ment, az ottani operaház zenésze lett, de visszatért csakhamar, megnősült és a nemzeti színház zenekarának egyik jeleseként s a zenede tanáraként működött. A Doppler-testvérekkel 1856-ban fél évig tartó európai köruton járt. Londonban és Brüsszelben legelőkelőbb menekültjeink körében is játszott s ekkor írta „S o u v e n i r d'Arad“ című zeneabrandját. A zeneszerzésre azontul komoly becsügglyval adta magát. Írt hegedű-iskolát, számos magán és karéneket s a nemzeti színházban két vig dalművet adott elő tőle:

Gyömbér Mihályt S z a b ó ur adta. A parasztag benne igen figyelemreméltó személyesítőt talált. A haláljelenetben pedig bebizonyítja, hogy szorgalmas és behatóan tanulmányozza az emberi lélek érzelmeinek arczjáték által való helyes kifejezését.

— **Siposné (Agnes), Ajtayné (Borsa), Váczy Vilma** (Homokai elnökne) asszonyok, csekélyebb szerepeikben is gyakorlott színésznőknek mutatkoztak.

Laczi szerepét E g r y Kálmán ur adta, kit eddig csak énekes népszínművekből ismertünk, de ki ezuttal e komolyabb tanulmányt igénylő szerepben is méltó tetszést aratott.

Az összejáték, a rendezés valóban a lehető leg-tökéletesebb volt. A sok jelenet, ide s oda járkálás, és ajtónyitogatás daczára, melyben a darab hiányt éppen nem szenved, az egész előadás simán folyt le, úgy hogy a közönség mind az érdem, mind a technikai kivitelre nézve bizonyára megelégedetlen hagyta el a színházat.

A szerző urnak egy kis „jogászi“ botlását nem hagyhatjuk egészen említetlenül. Laczit a törvényszéki elnök által vezetetti az akasztófa elé, holott nem ismeretlen körülmény, hogy a már elítelt bünyös a királyi ügyész — kizárólagos tulajdona.

— **Node,** költő és jogász, két különböző fogalom!

b+1.

1859-ben a „Székely leányt“-t, (czimszerében Hollósy Kornéliával) s 1862-ben a „Vig cimborák“-at. A népszínház megnyitására „A király csokja“ című operette-jét adtak. Kéziratban is maradt két vig dalműve: „Az udvari bál“ és „A furiangos borbély.“ Nem kis érdeme, hogy az ötvenes években negyed-magával ő honosította meg nálunk a kamarazenei hangversenyeket, először mutatva be ezeken a Volkmann négyeseit. S nem kis érdeme az sem, hogy mint nemzeti színházi karnagy, ő tanította és vezette be nálunk Wagner Richard első zenedramáját: a „Lohengrin“-t. De buzgósa nem menté meg a bajoktól, midőn 1871-ben Richter János lett az operai karnagy, Huber megvált a nemzeti színházról, harmincz évi szolgálat után nyugdíjba lépett, a mikor is a nemzeti színház opera-személyzete bucsu-lakomát is rendezett tisztelére a „Hungária“ disztermében. A színházban nem volt ugyan helye többé, de annál tevékenyebben működött a zenedében, országos dalünnepek élén s a zeneszerzés terén. A zenede magasb hegedű-osztályait igen magas fokra emelte, a dalünnepeken sok sikert ért el, irt hatvan férfi kart, köztük igen népszerűeket, minők a „Szabadságdal“, „Nemzeti zászló“, kiadott hegedűabrandokat s oly jeles hegedű-iskolát, mely külföldön is elismerésben részesült. Tavaly, midőn a zeneakademiában felállíták a hegedű-osztályt, Trefort miniszter őt hívta meg ez osztály tanárának. Három évvel ezelőtt pedig a király tüntette ki a Ferencz-József-renddel. Az orsz. dalszövetségnek is karnagya lévén, utóbbi időben a pécsi orsz. dalünnepe mősorának gazdagításán fáradozott. A Rákóczy-indulót írta át nagy férfi-karra s Szentirmai Elemér legújabb dalaiból szerkesztett férfi-négyest. Ezek utolsó művei.

— **Az orsz. kisedővő-egyletnek** T i s z a Kálmáné elnöklete alatt vasárnap tartott ülésén P. S z a t h m á r y Károly titkar azt az örvendetes jelentést tette, hogy a kisedővás ügye emelkedőben van. A működést azonban nem annyira a felvidékre, mint a magyar vidékekre kell fordítani, mert sok helyen ellenszenv és elfogultság van a kisedővő-intézetek ellen.

— **Uj német lap Zágrábban.** Zsirkovics befolyásával „Agramer Tagespost“ czimmez új német lap indul meg, mely a középpárt közlönye lesz.

— **Eltűnt emberek.** Berger Jakab jegyzőjelölt és Sebestyén Pál bérlő baraczházi, temesmegyei lakosok, e hó 11-én délután a szomszéd Kétfélf községbe rándultak át vadászatra. Estefelé betértek a kétfélf körmába s 10 óra tájban Baraczházára visszatérndők, utra keltek s Baraczházára fel vezető uton gyalog mentek, magukkal vivén vadászfegyvereiket. De sem egyikük, sem másikuk nem érkezett meg Baraczházára s az utánuk folytatott legszorgosabb kutatás sem vezetett eredményre. Minthogy pedig arra nézve, hogy a nevezettek szándékosan tűntek volna el, a legesekélyebb indok sem forog fenn, az a minden kétséget kizáró vélemény nyert valószínűséget, hogy az azon éjjel dühöngött hófergeteg következtében eltévedtek, az ut mellett elterülő mocsáros rétbe jutottak és a rendkívül éles szél behatása következtében megfagytak. Cabdebo Ferencz szolgabíró 80 embert rendelt ki a községből keresésükre, de a nagy hó miatt eddig még hulláikat sem lehetett feltalálni. A nyomozásokat folytatják.

— A NAGY VILÁG. —

— **Cholera.** Bécsből távirják, hogy a velencei kerületben előfordult újabb choleraesetek folytán a kormány elrendelte, miszerint Ponteba vasuti állomáson az utasok orvosilag megvizsgáltassanak és a vasuti kocsi felváltassanak. A cholera-veszélyről még a következő híreket olvassuk: Ambar a velencei hatóságok még mindig nem akarják bevallani, hogy városukban a cholera kitört és óvó intézkedéseket sem tettek még ellene, mégis naponta oly hírek jutnak a nyilvánosságba, melyek a cholera kitérését igazolják. Masok jelentik, hogy csütörtökön és pénteken összesen 4 halálos kimenetelű cholera-eset volt Velenczében; az áldozatok közt van Bassecourt marquis is. — Az osztrák-magyar Lloyd „Pollux“ nevű hajóján a velencei kikötőben tartózkodása alatt egy matróz a cholera symptomái közt megbetegedett, mire a hajó Istria felé vette útját, de a matróz utközben meghalt és holttestét szokás szerint a tengerbe súlyestették. Időközben három más matróz hasonló jelenségek közt betegedett meg. A hajószemélyzet azonban mindezt elhallgatta és az óvó intézkedéseket teljesen figyelmen kívül hagyva kötött ki Istriában, hol a matrózokat elbocsátották. A hatóságnak mindezek később jutott tudomására és a vétkesek elleni nyomozás még nem vezetett sikerre. Szerencsére e gon-

datlanságnak nem volt rossz következménye, de látzik, hogy mily könnyedén veszik az egészségrendőri intézkedéseket.

— **Udvari orvosnő.** Ki van már nevezve az első női udvari orvos. Margit olasz királyné tette meg e téren a kezdeményező lépést. Ugyanis Ferné Mari kisasszonyt, ki Zürichben végezte az orvosi tanulmányokat és nyerte el az orvostudori oklevelet, udvari orvosává nevezte ki.

— **Az angol királynő és az angol közvélemény.** Viktoria angol királynő elhatározta, hogy nem nyitja meg személyesen a parlamentet. Londonban ezt az elhatározást egy politikai kör, valamint az üzletemberek szempontjából sajnálják. Amazok úgy vélekednek, hogy ő felségének jelenléte kedvező politikai hatást gyakorolt volna. A walesi herceg elkövet minden lehetőt, hogy a házagot pótolja, de a londoni loyális polgár igen sajnálja a királynőnek folytonos távollétét. Sok millió angol, még olyanok is, a kik London közelében vannak otthon, még sohasem látták a királynőt. Nem rég megessett, hogy egy londoni nagy színház olesó üléseiről füttyülni kezdtek, mikor a zenekar a „God save the Queen“-t játszotta. A kiabálók egyike közbe szolt: „Miért nem mutatja magát a királynő? Hogyan tudhassuk, valjon egyáltalában van-e királynőnk?“

— Szerkesztői üzenetek. —

— **R. Károly** urnak Aradon. Beküldött költeménye elég lendületes, s széprodalmi lapban helyet is foglalhat, de mi csak kivételes esetekben közzéadjuk költeményeket.

— **Sv. Leo** urnak Budapestén. Minden állás be van már töltve.

Apróságok.

* **Furosa hirdetések.** Nemcsak egyeseket fényképezek le — így hirdeté egy fényképezést — hanem egész családokat is, sőt holtakat is élethűen! — Egy „középkori“ nő gazdasszonynak kerestetik. — Kitünő viasztaffel-tel ajánlom magamat méterenként a köszvényben szenvedő t. cz. közönségnek. — „Egy szakácsné, ki jó bizonyítványokkal tud főzni, konyhában azonnal állást nyer. — Olyan egyének kik csontokat el akarják adni, legyenek szivesek azokat a utcán levő cukorgyáramba személyesen elhozni.“

* **Szórakozottság.** A természettudományok egy tanára békát fogott s oráját kihuzta, hogy a béka érverését megállapítsa. Midőn kísérletét befejezték hívé az órát a vízbe dobta a békát pedig a mellénye zsebébe dugta.

* **Az iskolából.** Tanító: „Hol találják a márványt? Tanítvány: Otthon, a papa éjjeli szekrényén.“

* **Hasonlóság.** Diák egy földműveshez „Hogy merészkedik velem feleselni! Tudja-e, hogy két egyetemet jártam? — Földműves: Oh az nem tesz semmit. Nekem volt egy borjum, mely két tehéntől szivta a tejet, s minél jobban szitta, annál nagyobb borju lett belőle.“

* **Egy törvényszéki irnok a jégpályán** a másikhoz így szolt: „Ejnye de kutya hideg van ma. Nem fagyott még le az orrod? — Tesz is az valamit, feleli a másik“ mintha nem kapnék az irodaigazgató urtól mindennap új orrot!

* **Diplomatika.** Már megint három napig be voltál zárva, és miért? „Mert fejet ráztam.“ Hisz az teljes lehetetlenség, hogy valakit azért becukjanak, mert fejét rázza! — „Csak az az öreg hiba esett meg rajtam, kedves barátom, hogy az a fej, melyet megráztam, nem volt az enyém!“

* **Egy zenekedvelőnek** valamelyik újabb operette dallama rendkívül megtetszett. Hogy valamiképen el ne felejtse — görcsöt kötött a zsebkendőjére.

IRODALOM és MŰVÉSZET.

— **Jókai Mór legelső versei.** A „Vasárnapi Ujság“-ból vesszük át a következő érdekes közleményt: A magyar közönség előtt nem ismeretlen koszorús ironknak az a nyomtatásban is megjelent s gyermekét hangja mellett is oly igazán megható verse, melyet egy elmeháborodott zsidó kis fiucskáról írt. Most mi abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy Jókai Mórtól még sokkal ko-

rábbi keletű verseket is közölhetünk. A költő tetsvérbátyja, Jókai Károly találta meg a megőrzött családi irományok között s küldte meg leányának, Hegedűs Sándorné urnőnek, ki azokat közlés végett szives volt lapunknak átadni. A kis versek mindenike névnapra köszöntő s ketteje 1832-ből való, tehát Jókainak hét éves korából.

Erős, diósgyőri meritett papirosra van írva a költő édes atya nevenapjára szoló egyik négy soros versecske. A papir szépen meg van vonalozva, hogy a sorok görbén ne menjenek. Szól pedig a vers betűről betűre a következőképen:

„Tartsd meg jó Atyámat Istén
Hogy az mindenben megintsen
Ha dolgaimban hibát
Hogy ha lát.“

Írta: Jókay Mórítz és tsinálta ezen pitziny köszöntőt az ő Atyja névnapjára. 1832.“

A másik versecske tanítójának szólóképp:

„Eltesd Uram Tanítómat
Tartsd meg az én Rectoromat,
Hogy a jóra vezereljen
Hogy az ördög kárt ne tegyen
Az én lelkemben.“

Írta: Jókay Mórítz Mártzius 16-dikán 1832.“

A harmasik vers már sokkal hosszabb s szép tiszta betűkkel van írva, melyekben már némileg ráismerhetni Jókai mostani gömbölyű gyöngyírására. Kétségtelenül későbbi keletű, noha az évszám nincs kitéve rajta. A vers így hangzik:

„Kedves Atyám.“

Azon előttem igen betses József napja eljövén, ezen, bar tsekély, de még is halál jelentő versekkel jelentem ki tiszteletemet s kívánságomat.

Ma van az ideje, hogy örömben merüljek
S hogy hálás szívemmel József napot köszöntsek.
Mert más szivemmel József napot köszöntsek.
Hogy neved napja legyen.

Hulljon az öröm reád mint a zápor esőnek
Egymást zuzó tsejpei a földünkre ledőlnek
Hány csillag van az égen,
Annyi szerencséd legyen.

Én ezt így kívánom fiad hűséggel telve
S mint viharok tetején a sas vigságra kelve,
Az idő jóra derül,
Szivem örömben merül.

Azért az egyért pedig kérek alásan engedelmet hogy kedves Atyámat ezen verseimbe „te“ szolítottam, mert ez nem tiszteletlenségből, hanem a versnek jobb kimeneteleért esett.

Melyek után is maradok K. Dr. Sz. szófogadó fíjok. Mártzius 16-kán

— JÓKAI MÓRITZ m. p. —

Ezeknél korábbi keletű „irodalmi kísérlet“ még eddig nem jutott napvilágra Jókaitól. Bizonyára ő maga is meg lesz lepetve, ha itt meglátja, hogy mely időtől kezdődik az ő irodalmi pályája.

Aradvárosi

színház.

Folyó szám 81.

Évadbérlet 76. szám.
3-dik kisbérlet 26. sz.

Kedden, 1885 évi decz. hó 22-én

Boránd Gyula jutalomjátékán bérletszünetben
a d a t i k:

P R Y P Á L, a kotnyeles.

Vígjáték 3 felvonásban, Írta: John Poote, Angolból fordította: Csiky Gergely. (Rendező: Boránd Gyula.)

S Z E M É L Y E K:

Hardy ezredes	—	—	—	Molnár Antal
Hardy Frank	—	—	—	Pálffy György
Witherton	—	—	—	Szabó Antal
Willis, unokaöccse (valódi néven)	—	—	—	
Sommers)	—	—	—	Haday Sándor
Standley	—	—	—	Győre Alajos
Harry, fia	—	—	—	Somló Sándor
Pry Pál	—	—	—	Boránd Gyula
Graps, házfelügyelő Withertonnál	—	—	—	Kovács Lajos
Doubledot, fogadós	—	—	—	Torday Karoly
Simon	—	—	—	Nyilassy M.
Szolgá	—	—	—	Szabó László
Elis	—	—	—	Kisné-Hegyessy M.
Marienna	—	—	—	Fodor Fruzina
Subletna	—	—	—	Váczy Vilma
Phoebe	—	—	—	Kükemezőy Vilma.

Heti műsor.

Decz. 23. Szerda „Rip van Winkle“, operette 3 felvonásban.

Decz. 24. Csütörtök. Szünet. (Karácsony-est).

Decz. 25. Péntek. „A két árva“, népdrama, zenével, 8 képben.

Decz. 26. Szombat. „Bukow, a székelyek hóhéra“, eredeti történeti látványos színmű énekekkel, táncokkal, 3 szakaszban.

Decz. 27. „A vadgalamb“, eredeti népszínmű 3 felvonásban.

SZÍNHÁZI HIREK.

— Arad, decz. 22. —

— **Csiky „Sötét pont“**-jában a nemzeti színházban szombat este kézdvénét Felekiné játszotta a beteg Jászay Mari helyett, mint a lapok írják. teljes sikerrel, s a második felvonás nagy jelenete annyira sikerült, hogy negyzer hívták ki.

— **Daudet „Sappho“** című új dramájának bemutatója pénteken volt a párisi „Gimnase“ színházban. A darab kiváló művészi tulajdonságokkal bír, de — mint írják — az utolsó felvonás a közönség egy részét kinosan érintette. A szerzők: Daudet és munkatársa Belot számos kihívásban részesültek.

— **Molnárné-Kocsisovszky Borosa** asszony, ki az utóbbi években már két ízben volt kénytelen színpadi működését betegeskedése miatt megszakítani, budapesti és bécsi orvosok tanácsára végleg nyugalomba akar vonulni. A művészetre kétségkívül veszteség.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— **Ki fődözte fel Gazdag Imre gyilkosait?** A „Pesti Hírlap“ e kérdésre vonatkozólag a következő érdekes levelet közli: „Távol legyen tőlem, hogy akár Drill vizsgáló-bíró urnak, akár pedig a főkapitányságnak érdemeit kisebbiteni akarván, azonban a soroksári-uti gyilkosság tetteseinek fölfedezését becses lapjában olvasva, még nem állhatom, hogy a dicsőség egy részét az igazi fölfedező részére ne reklamáljam. A gyilkosság elkövetése után ugyanis mintegy 10 nappal Bodnár Lajos, volt Szathmármegyei csendbiztos, előttem s más tanuk előtt a legnagyobb határozottsággal állította, hogy a gyilkosok csakis a jelenleg vizsgálati fogságban levő vádlottak lehetnek. Előadta, hogy nem pusztá gyanu alapján vádolja az illetőket, hanem mint volt csendbiztos, passzióból minden irányban nyomozta a gyilkosságot, s még Kisujszállásra sem restelt leutazni, hogy Gazdag Imrénék vagysoni és családi viszonyairól egyet-mást kiferkészen. Szerinte Ternyér és Tamár rovott-mást előlétek ember, s az elsőről nem is tudja, minő jogczimen jutott be a honvédmenháza, mert soha honvéd nem volt! — Mindezeket egy rendőrtisztviselőnek is elmondta s ennek utján a gyanuról a főkapitány ur is értesülvén, Bodnár Lajos urat magához kéréte, hogy tőle gyanujának okait kitudja. Bodnár Lajos, ki előbbi foglalkozás módjához hiven szeavedelyes bünyomozó, de polgári biztosi állásért a fővárosi rendőrséghez többbizben siker nélkül folyamodott, eleintén vonakodott ugyan a gesztenyét mások javára kikaparni, hosszas laggatás után azonban gyanujának alapját és nyomozásának eredményét a főkapitány ur előtt kifejtette s késznek nyilatkozott a gyilkosokat 8 nap alatt a rendőrség kezéhez juttatni. A nyomozás további folytatásával azonban meg nem bizatván, nem az ő hibája, hogy az illetők időközben a 15,000 frtot fölveték, s annak jórészét el is költötték. Illő lévén, hogy az igazi fölfedező is részesüljön némi elismerésben, remélem, hogy e sorok kiadása által lesz szives konstatálni azt, hogy Bodnár Lajos már 6 hó előtt több tanu jelenlétében mindazokat elmondotta, a melyeket a vizsgálat legutóbb kiderített.“

— **A zágrábi ítélet.** A zágrábi törvényszéknek Starcevicék jelenperében hozott ítélete, melyet eddig távirati jelentés alapján csak röviden ismertethetünk, egész terjedelmében így hangzik: „Ő császári és apostoli királyi felsége nevében! A zágrábi kir. törvényszék 1885. december 18-dikán a törvényszék vezetőjének Cuculics Vladimir lovagnak elnöklété alatt Babics Milán, Slajmer Nándor kir. törvényszéki bírák, Csegetek Ferencz kir. járásbíró és Terzics Vazó jegyző jelenlétében a kir. ügyészségnek deczember 5-dikén 4498/1057. szám alatt kelt vádlevelével dr. Starcevic David, Grzanics József és Kumicsics Jenő

ellen a btk. 98-ik §-a szerint a nyilvános erőszakoskodás büntetének kiserlete alapján s az 1886. december 7-dikén a btk. 98-ik §-a alatt hozott végzés értelmében Bledsnajder Milán kir. ügyész, dr. Starcevic David, Grzanic József és Kumicsics Jenő vádlottak, dr. Derecsni Murian, dr. Hinkovics Henrik és Barcsics Erazmus védők jelenlétében az 1885. év december havának 15., 16., és 18. napján megtartott végtárgyalás után vádlónak amaz indítvány alapján hogy dr. Starcevic David és Grzanic József vádlottak a vádlevel szerint bűnöseknek mondassanak ki, miután a vádló Kumicsics Jenő üldözéséről lemondott, a következőleg ítelt: Starcevic David, zsitniki születésű, román, katolikus, 44 éves, nős, gyermektelen, Jaskubán, büntetlen előéletű; Grzanic József, zenggi születésű és illetőségű, román, katolikus, 40 éves, nőtlen a zenggi takarékpénztár igazgatója és tartománygyűlési képviselő, büntetlen előéletű; bűnösek abban: hogy 1885. október 5-dikén a Dalmát-Horvát-Szlavon királyságok tartománygyűlésében a magas tartományi kormány főnökét, Héderváry-Khuen Károly gróf bánó excellenciáját, midőn hivatását teljesítve a kamarai okmányok fölött támadt vitában szót emelt, megtámadták s miután a nagy zajban lehetetlenné tették beszéde folytatását, e tenyegző kiáltásokkal: „Csétek!” „Fogjátok meg!” s utána rohanva erőszakkal kezét szkarták rá vétni, s hogy ezzel a Dalmát-Horvát-Szlavon királyságok tartománygyűlését működésében erőszakosan megátolták. A Dalmát-Horvát-Szlavon királyságoknak közügyek tárgyalására törvényesen egybehívott tartománygyűlés ellen erőszakoskodván, nyilvános erőszakoskodás büntetését követték el a büntető törvény 76. §-a értelmében a 77. §-s szerint az 54. §-s alkalmazásával három havi súlyos börtönre, a büntető eljárás költségeinek együttes viselésére s a rabtartási költségeknek külön-külön való fizetésére ítéltének, mely költségek mindkettőt illetőleg behajthatóknak nyilvánítottak; végül dr. Starcevic David tudori fokozatának s az ügyvédség gyakorlatára való qualificatiójának elvesztésére ítélték, míg Kumicsics Jenő a bünvádi eljárás 250. §-a értelmében a vád alól fölmentetik.

KÖZGAZDASÁG.

A tiszai vasut megváltásának története.

A „Vasuti politika és a közvélemény” című most megjelent röpiratnak egyik legérdekesebb fejezete: A tiszai vasut megváltása. Eddig ismeretlen adatok halmazát tartalmazza a magyar államvasuti hálózat ezen egyik legfontosabb tagja megváltásának történetére nézve. Közöljük ez adatokból a lényegesebbeket:

A tiszai vasut, Kassától Czeglédig és Szolnoktól Aradig terjedő vonalával mintegy védbástyául szolgált az osztrák államvasutnak arra, hogy a magyar államvasutakat az ország keleti részében épült garantizált vasutakkal, sőt 1876 óta meg saját keleti vonalával is kooperációra lépni ne engedje, sőt inkább mindezen vasutakat magához kényszerítse.

A közlekedési miniszterium kezlettől fogva tisztában volt magával arra nézve, hogy a tiszai vasut — úgy a mint volt — nem maradhat. Különösen tarthatatlanná vált a helyzet akkor, midőn Nördling lett e vasut vezérigazgatója.

A miskolci rendező pályaudvar és a szolnoki tiszaparti pályaudvar, két emlékkövét képezi még ma is azon ujjhuzásoknak, melyek Tolnay és Nördling közt folytak, s melyeket az országunk drágán kellett megfizetnie, mert e két költséges pályaudvar a tiszai vasut államosítása óta teljesen fölöslegessé vált.

Főleg azonban az által vált a helyzet tűrhetlenné, mert Nördling és a tiszai vasut igazgatótanácsa határozottan utjába állt, Péchy magyarosítási törekvéseinek.

A kormány az által vetett véget ezen helyzetnek, hogy a vasut részvényeinek nagy részét az állam kezelésében levő különböző alapítványok által összevásárolta, s ez által magának a társulat közgyűlésén többséget biztosított. Kár, hogy ezen — következményeiben nagy horderejű — vasuttörténeti tény ma még homály fedi. Valószínű, hogy az eszterházi miniszterium támaszt, hanem egy minisztertanácsban támaszt, mely Tisza Kálmán elnöke alatt — Péchy, Széll és Trefort jelentében — az említett visszasságokkal foglalkozott.

A vasut államosítására senki sem gondolt, mert az előbb végrehajtott államosítások szándakosul pénzügyi előnyöket nem eredményeztek s mert — az igazgatótanács befolyásos tagjaitól nem lehetett várni, hogy oly rendszert támogassanak, mely befolyásuknak véget vetett volna.

Pihent tehát a kérdés egészen addig, míg a vasutak észszerű csoportosításának kérdésével a kormány tervszerűleg foglalkozni nem kezdett.

1878. év második felében — mint már említettük — a minisztertanács egy, a közlekedési és a pénzügyi miniszterium képviselőiből álló nagyobb bizottságot küldött ki a kérdés tanulmányozására s megfélélt javaslattal tételére.

Előttünk fekszik ezen bizottság tanácskozásainak jegyzőkönyve.

Megindították a tárgyalások 1878. évi szeptember 18-án s bekecsztették 1879. évi április 21-én.

A tárgyalásokat Hieronymi Károly államtitkár vezette s részt vett azokban Tolnay Lajos államvasuti igazgató is.

Látjuk tehát, hogy e két férfinak a kormány épen a döntő vasuti politikai kérdésekben — habár azok különben hatáskörükön kívül estek — hivatalos befolyást engedett. Mondani sem kell, hogy a bizottság vitatkozásaiban a tiszai vasutnak kiváló szerep jutott.

Két javaslat állott a bizottság előtt.

Mindkét javaslat megegyezett abban, hogy a tiszai vasutnak Debreczentől, vagy esetleg P.-Ladánytól délre és keletre fekvő vonalaiból, a magyar államvasutak keleti és hatvan-szolnoki vonalának, továbbá az erdélyi és arad-temesvári s részben még (Nagy-Váradytól Szegedig) az alföldi vasutnak bevonásával, egy tiszai vasut-esoportot alakítandó s ez egy rövid összekötő vonal segítségével a fővrossal közvetlen kapcsolatba hozandó.

Abban is megegyezett mindkét javaslat, hogy a tiszai vasut legkivánatosabb volna államosítani s az említett vonalokból egy állami vasutesoportot alakítani.

Míg azonban az egyik javaslat a tiszai vasut feltétlenül államosítandónak, s így az említett vonal-hálózatot esakis, mint állami vasut-esoportot jelezte megalakíthatónak, addig a másik javaslat — mint aránylag legkevésbé veszélyes — azt is megengedhetőnek mondta, hogy az említett vonalokból egy magán vasut-esoport képeztessek.

Eltért még a két javaslat abban is, hogy míg az utóbbi javaslat a tiszai vasutnak szerinte is legkivánatosabb államosítást egyszerű adás-vevési szerződés útján vélte keresztül viendőnek; addig az előbbi az engedély-okmányban kikötött, — de még csak 10 év múlva lejárandott — állami megváltási jog azon módozatának antieipilását javasolta, mely szerint a váltásár — a részvény-tőke bevonása nélkül — az átvett megelőző 7 év átlagos jövedelmének megfelelő évjáradékokban fizetendő.

A nézetkülönbség látszólag nem volt lényeges, mert a másodsorban említett javaslat sem zárkozott el az elől, hogy a tiszai vasutnak egy magán csoportba való bevonása nem volna egészen veszélytelen, csak hogy a veszélyt aránylag még a legkisebbnek jelezte.

A másik javaslat azonban felismerte a veszélyt egész nagyságában s ezért még azon akadályt is igyekezett elhárítani, melyet netán az képezhetett volna, ha az állam az akkori viszonyok közt nem lett volna azon helyzetben, hogy a tiszai vasut részvényeinek bevonása ezeljából kölcsönt vehessen fel. Ezért javasolta az engedély-okmány szerinti megváltási módozatot, mely mellett még az is számított, hogy a váltásár megállapítását egyszerű számításkötő tette függővé, nem pedig alkutól, mely utóbbi a kormányra — épen mivel a közgyűlésen többséggel bírt, az igazgató tanácsban pedig bizalmi emberei ültek — igen kényelmetlen lett volna.

A bizottság többsége az első javaslat mellett nyilatkozott.

Közel állott volna a fölfevés, hogy a bizottság adminisztratív tagjai egyáltalában az államosítás ellen fognak szavazni, mert minden államosítás hatáskörök esorbitását vonta maga után.

A bizottságban ők képezték a többséget, s ezt a tiszai vasut államosítása ellen is érvényesíthették volna.

Ezen feltevés ellenére azonban az első sorban említett, vagyis a tiszai vasut feltétlenül — és az állami megváltási módozat szerint leendő — megváltását célzó javaslat többséget ők képezték.

A kisebbség a műszaki tagokból — köztük Tolnayból — és a pénzügyminiszterium képviselőjéből állott. „Legkevésbé veszélyes” jaronak tekintjék — így szól a kisebbség javaslata — ha a magánvállalkozásnak a keleti csoport engedtetnék

át; mert míg egyrészt ezen most említett csoport a romániai forgalmat nézve az osztrák államvasut déleleti vonalának versenypályája leendő, másrészt a hatvan-szolnoki vonal megnyerése által északi hálózatunk érdekkörébe vonatik, s ezen körülmények folytán a többi államvasuti csoportokkal összhangzatos működésre lesz utalva.

Bármily lehetetlennek látszik tehát a m. kir. államvasutak igazgatója, Tolnay, azon javaslat mellett foglalt állást, mely által a tiszai vasutnak s ezzel együtt az erdélyi, arad-temesvári és alföldi vasutaknak, sőt a keleti és hatvan-szolnoki államvasut-vonalaknak is egy magán csoportba való bevonása megengedhetőnek jeleztetett.

A vélemények ezen sajátságos csoportosulása folytán a szerepek annyira megváltoztak, hogy midőn a többség még az északkeleti vasut is felvétetni kívánta az államosítandó vasutak közé: Tolnay azon nevezet járult, mely az északkeleti és első magyar gácsországi vasutakból — a tiszai vasut miskolc-püspökkladányi vonalával kiegészítve — egy új (északkeleti) magán vasuti csoportot kívánt alakíttatni.

Csak midőn a pénzügyminiszterium képviselője — a tárgyalások során — a keleti magán csoport felállítását első sorban hozta javaslatba, találjuk Tolnaytól az idézett halvány nyilatkozatot, mely némi meghátrálást jelez.

A bizottság többsége komolyabban vette a pénzügyminiszterium képviselőjének felszólalását, mely a bizottságban, — mint még látni fogjuk — a későbbi tárgyalásokra kibató nyomott hangulatot idézett elő, mert feltételeztetett, hogy e felszólalásban több — mint egyéni nézet — jutott kifejezésre.

Ezzel szemben tehát a többség még a tárgyalások befejezése után is székeségnek találta a tiszai vasut államosítására visszatérni, s a következő nyilatkozatot vetette föl a jegyzőkönyvbe:

„Nevezettek — ugymozd a többségi nyilatkozat — a budapest-zimonyi vasut kiépítését azon határozott feltevésben szavazták meg, hogy a tiszai vasut s illetőleg a keleti csoport a bizottsági többség határozata értelmében államosíttatni fog. Kijelentik azonban, hogy ha magasabb tekintetnél fogva vagy egyiket, vagy a másikat okvetlenül fel kellene adni, a kettő közül hasonlíthatatlanul nagyobb súlyt fektetnek a keleti csoport államosítására, mert a budapest-zimonyi vasut kiépítésével úgy sem fogjuk megakadályozhatni, hogy a keleti forgalmat akár a kikadapancsovai, akár a sophia-turiszeverini vonal kiépítése által az osztrák államvasut dominálja; míg ellenben a keleti csoport magánkezelésbe vétele esetén az sem lesz elkerülhető, hogy a budapest-szigeti vonaltól le, egészen a budapest-arad-brassói vonalig Magyarország egész keleti része s egész Erdély, valamint az összes oláhországi forgalom ugyan csak az osztrák államvasut hatalmi körébe ne kerüljön. Főfontosságának és a csoportosítási kérdés sarok-pontának tartják tehát nevezettek, hogy legalkább a most említett nagy forgalmi terület vétesse ki az osztrák államvasut hatalmi köréből; míg ellenben, ha magasabb tekintetek úgy kívánják, a budapest-zimonyi egyenes vonal felhúzását aránytalanul inkább megengedhetőnek tartják.”

Tolnay ezen nyilatkozatra azon határozott kijelentéssel válaszolt, hogy: „a budapest-zimonyi vasut az állam kezéből kiadni semmiesetre sem tarthatja nemzetgazdasági és kereskedelmi érdekeinkkel megegyeztethetőnek.”

Mennyire előtt ezen határozott kijelentés a tiszai vasutra vonatkozó halvány nyilatkozattól, mely így szól: „Tolnay Lajos miniszteri tanácsos (nem helyez nagy súlyt arra, hogy mi történjék a magyar északkeleti vasutal?) különben pedig a tiszai vasut államosítását kívánatosnak tartja.” O tehát a „két ros” közül a keleti magán csoport megalakítását tartotta kisebbnek.

A többség szilárd magatartása azonban megdöntötte a kisebbséget, a mennyiben annak egyik műszaki tagja az alirás előtt kijelentette, hogy a tiszai vasut kérdésében a többséghez esatlakozik.

Hieronymitól a jegyzőkönyv külön nyilatkozatot nem tartalmaz s csak a jegyzőkönyv hitelesítésére nézve felmerült észrevételekből és a bizottsági tagok sorakozásából lehet megállapítani, hogy a kisebbséggel tartott.

Szerkesztés.

(B.) Az üzlet esendő. Készaru, nagyban: 24 — 24.50, kiesinyben 24.75, hordó nélkül pr. 100 liter %.

Aradmegye közmunka-erőjének ki- vetése.

Aradmegye alább felsorolt járásaiban 1885 és 1886 évre előírt s természetben leszolgálandó közmunka-erőről, valamint ugyan ezen évben megval-
tott közmunka napszámok után előírt váltásokról a
következő átnézetet közölhetjük:

A szolgabírói járás	1885 évre előírt			1886 évre előírt			1886. évben előírt			1886. évben kevesebb			1885. évre		1886. évre		1886. évre		1886. évre	
	két fogatú	egy fogatú	kézi	két fogatú	egy fogatú	kézi	két fogatú	egy fogatú	kézi	két fogatú	egy fogatú	kézi	ft.	kr.	ft.	kr.	ft.	kr.	ft.	kr.
Pécskati	587	120	5960	615	161	5882	28	41	322	98	278			9321	60	828				
Aradi	629	156	4675	307	58	4120			27	555			14684		112					
Rudai	1079	9515	10393	1052	10393	10415			311	1358			10528		1347					
Világosi	1645	110	7116	1808	45	4882			54	142			7397		192					
Ternovai	1562	448	6554	1808	415	6412			92	24			7589		40					
Kisjenői	2956	28	8534	2864	438	8832			263	24			16476		282					
Elicsi	2079	24	4912	1816	15	4958			98	60			8961		70					
Borosjenői	1041	5918	6161	274	2	5998			8	222			14885		1039					
Nagyhalomgyi	2344	11086	5918	1033	10	5998			8	222			3683		795					
Borosobesi	14294	884	70494	13174	1136	67159	55	403	1175	208	2661		104640		4316					
Összesen:																				

Budapesti gabnatózsda.

(Decz. 21.)

Az üzlet változatlan: tavaszi buza 8.08 -04, tengeri máj. — jun. 5.58 -59, zab tavaszra 6.08 -65

Budapest, decz. 21. (Az Aradi Közlöny eredeti távirata.) Az esti tőzsde zárlati árfolyamai: Magyar aranyáraderék 99.77 1/2; magyar hitelbank 299.50; osztrák hitelbank 294.60; London 126.15; Páris 49.95.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru és értéktőzsdén 1885. évi decz. hó 21. én.

Magyar aranyáraderék 6 sz.	—
Magyar aranyáraderék 4 sz.	99.65
Magyar papíráraderék 5 sz.	91.50
Magyar vasuti kölcsön	149.—
Magyar keleti vasuti államkötvény I. kibocsátás	97.75
Magyar keleti vasuti államkötvény II. kibocsátás	126.—
Magyar keleti vasuti államkötvény III. kibocsátás	110.—
Magyar földtehermentesítési kötvény	103.—
Magyar földtehermentesítési kötvény záradékkal	102.75
Temes-bánati földtehermentesítési kötvény	102.75
Temes-bánati földtehermentesítési kötvény zárad	102.50
Erdélyi földtehermentesítési kötvény	103.—
Horvát-Szlavon földtehermentesítési kötvény	104.—
Magyar szállódezmaváltási kötvény	98.—
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	117.50
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy	123.—
Osztrák járadék papírban	82.75
Osztrák járadék ezüstben	83.10
Osztrák járadék aranyban	109.—
1860-iki osztrák államsorsjegy	139.50
Osztrák-magyar bankrészvény	865.—
Magyar hitelbankrészvény	299.25
Osztrák hitelintézeti részvény	294.26
Ezüst	—
Cs. és kir. arany	5.97
20 frankos arany (Napoleon'or)	9.99
Német birodalmi márka	61.75
London (8 havi váltókért)	126.15
20 markos arany	12.98

Aradi pénzüzetek és vállalatok papírjainak árfolyama.

Deczemb. 19.

Pénzüzetek részvényei:	Bemutató	pénz	áru
I. Aradi tak.-pénzt. részv.	300	1650	1700
Aradm. tak.-pénzt. id. részv.	200	830	860
Aradi ker. és iparb. részv.	150	240	250
Aradi ipar- és népb. részv.	90	195	200
Uj-aradi tak.-pénzt. id. részv.	100	240	260
Ipar-vállalatok:			
Arad-Körösv. vasut részv.	—	95	100
Aradi Széchenyi gözm. részv.	200	550	560
Légszeaz vil. részv.	200	135	140
" vil. első részv.	—	200	—
Lóvasuti téglagy. részv.	—	170	142
Gyártelep részv.	—	—	—
Békésmegyei pénzüzetek:			
B.-Csabai tak.-pénzt. részv.	30	80	90
népbank	40	50	70
B.-Gyula vár tak.-pénzt. részv.	40	100	110
Békésm. t. p. részv. Gyulán.	40	450	500

'Nyilttér.'

Alólirott intézet addig is mig körleveleit kibocsátja, értesíti a t. közönséget, hogy **Aradon, főtéren, a Hermann-palota első emeletén és földszint teljeseen** uj

KÖNYVNYOMDÁT

állított fel, melyben három gép. és pedig egy Kaiser-féle legnagyobb fajtájú gyorsajtó, egy „a la mi nute“-gép és egy accidens kézi sajtó áll a közönség rendelkezésére. E nyomda mindennemű

családi, magán, hivatalos és kereskedelmi nyomtatványokat

elvéllal és lehető legrövidebb idő alatt, mérsékelt árakban, fekete, színes, arany- vagy előtstnyomatu festékekkel, legujabb izléssel, uj betűkkel elkészít; és pedig:

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk. 22-24.

I. Családi, magán, hivatalos és kereskedelmi, keresztelési értesítéseket, gyászlapokat stb. — II. Magánügyeket, u. m. barninemű közzéveteket, nagyobb műveket, hírlapokat, látogatójegyeket, bali meghívókat, hangverseny-programmokat, színlapokat, plakátokat legnagyobb alakban is, levélfejek s kuverteteket, táncrendeket s ez osztályba tartozó bármely nyomtatványt. — III. Kereskedelmi, u. m.: cégjegyzésről értesítések, boltnyitási hirdetések, körlevelek, üzleti és háztartási könyveket, részvényeket, kuponokat, takarékpénztári könyveket, stb. — IV. Hivatalos sakk t. u. m.: rovácsolt tabellák, mindennemű, szakértők által összeállított ügyvédi, közjegyzői, bírói, községjegyzői, megyei, városi, községi ügyvitelre szükséges nyomtatványokat stb.

Különösen kiemeli alólirott intézet, hogy a községi ügyvitelre szükséges hivatalos minden nyomtatványt folyton készletben fog tartatni és a szökösös árleengedés mellett elárusítandja.

Szóval, a nyomdai szakmába vágó bármely megrendelésnek, csinos kiállítás, gyors és jutányos kiszolgálás mellett megfelelni lelkiismeretes kötelességének ismerendi, főlvül szem előtt tartván, hogy: „Győzzön a jobb.“

Az intézet kiadásában jelenik meg és nyomdájában nyomtatják az „Aradi Közlöny“ politikai napilap, a „Gombostű“ című élelzap és Petrovics József b.-csabai aljárásbíró „A Közigazgatási Törvények és rendeletek kézi könyve“ című mű.

Alólirott intézet könyvnyomdáját a t. közönség szives figyelmébe és jóakarataiba ajánlja.

Teljes tisztelettel:

„Széchenyi irodalmi intézet.“

Mint alkalmas KARÁCSONYI AJÁNDÉKOT

ajánlja alólirott

1 kitünő színházi látsó-

vet. 8 ft.

Elelántcsont foglaltvány-

nyal a 13 ft.

1 aranykeretű szemüveg

5 ft 30 kr.

1 orrcsüptető 10 ft.

1 valódi ezüst keretű szem-

üveg vagy orrcsüptető

8 ft 50 kr.

1 légszűrő 6 frttól.

Ezenkívül raktáron van-

nak különféle díszmű árak,

finom chinézüst tárgyak,

bronz és bőrtárgyak, va-

lódí francia és angol illatszerek.

Különösen figyelemre méltó!

Az arcbőr üdeségére vonatkozóan a „Creme de Jeunesse“ mely a bőrt csodálatosan fenyessé, gyöngéddé és ifjúvá teszi, eltávolít minden bőrfoltot és a „Poudre de Riz“ utólerhetetlen finomságúvá teszi a bőrt s védi az időjárás káros befolyásai ellen és minden kenőcsöt fölöslegessé tesz, és teljesen ártalmatlan szerekből van készítve a legtekintélyesebb orvosok receptje szerint.

Utasítások a kis toilette titokban Boscovitz ur-hölgyné irásban vagy szóval közöltenek.

30 év óta működik a közönség teljes meglegedésére és reméli a mentől számosabb megrendelést.

Tisztelettel:

Boscovitz A.
látszerész, Bécsből.

Az áru-raktári helyiség:

Arad, főtér, 17. szám, Soltz-féle házban létezik.

Idegenek névsora.

— Arad, decz. 21. —

Zemplényi szálló: Kann Lajos kereskedő Budapest, Paschkecz Mihály kereskedő, Budapest, Grünfeld Cz. utazó, Budapest, W gner Zsigmond utazó Bécs, Biach Ignác utazó Bécs, Vogl Eduard gazdatiszt Zimbró, Hollaky Imre ügyvéd, Déva, Loffmann Sándor kereskedő, Versetz, Vajda N. kereskedő Budapest, König Sándor kereskedő Budapest.

Felelős szerkesztő: **Hindy Árpád.**

SINGER.

A „NÁDOR-SZÁLLODÁVAL” SZEMBEN.

SINGER.

AMERIKAI
VARRÓGÉPEK
és
VASBUTOR

gyári raktára

1-2.52

SINGER S. I. ARADON.

Valódi amerikai HOWE, nevezetesen WHEELER & WILSON, SINGER, GROVER & BACKER és KÉZI varrógépek CSALÁDOK, nemkülönben SZABÓK és CZIPÉSZEK számára.

Részletfizetésre is.

A VARRÓGÉPEKHEZ szükséges kellékek.

Mindennemű varrógépek javítása is eszközöltetik. Azonkívül ajánlom dusan felszerelt vasbutor gyári raktáromat nagy választékban.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Azelőtt Wolloner

most

CSEH KATALIN

keztyügyáros és sérvkötészné
Aradon, főtér, 19-ik szám alatt
(kir. törvényszékkel szemben)

Ajánlja
a karácsonyi és új évi ünnepek alkalmával
dús választéku raktárát.

Nagy választékban kaphatók
keztyük és sérvkötők,

bőrágyterítők, harisnyakötők,
mindennemű

E SZAKMÁBA VÁGÓ TÁRGYAK.

Továbbá nadrágtartó, zergebőr-vánkosok
és bádogzuhanyok.
Megrendelések készségesen és jutányosan
eszközöltetnek. 6-3.9

Szép és jutányos
karácsonyi és újévi
nagy választéku divat-, vá-
szon-, sejjem- s más külön-
leges czikkék.
Hudetz Emil,
női- és férfi divat üzlete,
főtér 14. sz.

10-28

Ezelőtt

„Fehér kereszt” szálloda

Aradon, most

GRAND HOTEL ZEMPLÉNY

rszben újonnan berendezve, egy ideiglenes

ÉTTERMET

megnyitottam.

2-2.3

ZEMPLÉNYI A.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy
(Aradmegye) Buttyin községi
ORSZÁGOS

téli vására

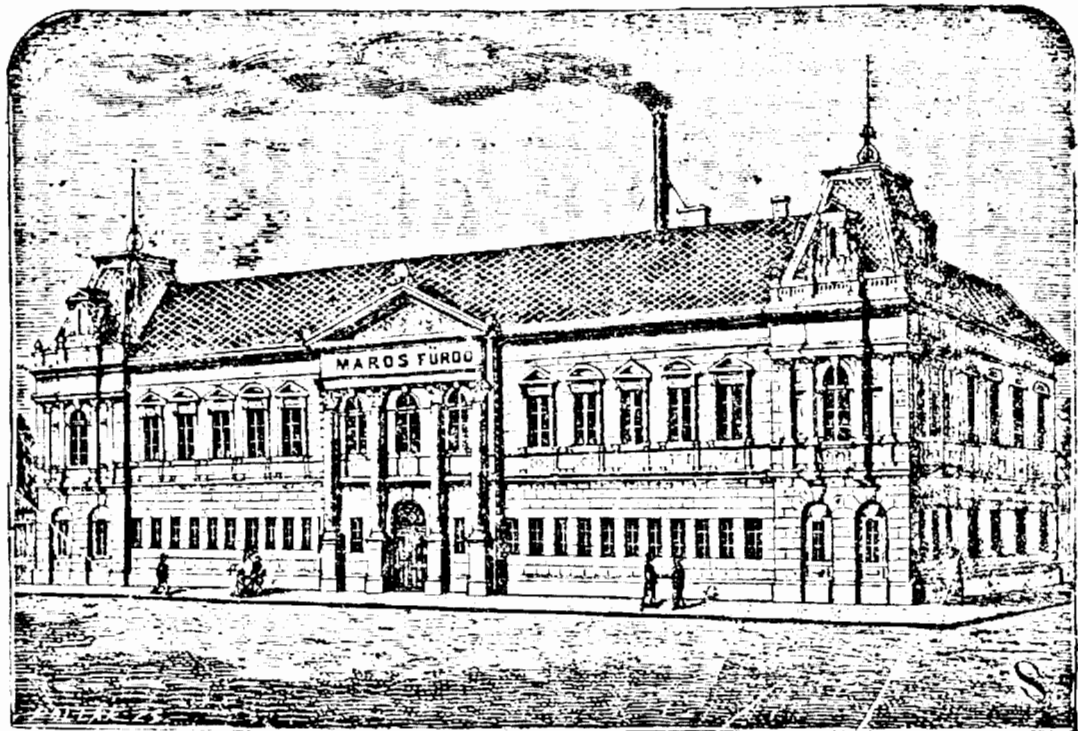
febr. hó 28-án fog megtartatni.

Buttyin, 1885. decz. 18.

36-2-3

Az előljáróság.

Az ó-kori népeknek a fürdést a törvény parancsolta, napjainkban: a műveltséggel karöltve járó tisztaság iránti érzékünk és egészségünk követelik.

Az élvezetek egyik legötcsőbb és legkellnetesebb neme mely testünket felüdíti, zsibbadásnak induló idegeinket napi munkáink teljesítésére képesebbé teszi, vérünk rendes forgását előnyösen előmozdítja s lelkünk kedélyvilágának vidámságát kedves hangulatban tartja: a hetenkénti legalább egyszeri „fürdés.”

A fürdés, kiválólag a gőzfürdés-sel járó dörzsölés (Frotiren) következtében a testnek felbőre lehámlik, a bőr likacsai kitisztulnak s így lehetővé tétetik, hogy testünk, a belőle kifejlődő s egészségünkre kártékonyan ható nedvektől megszabadíttassék: ezáltal egészségünk biztossá válik.

Hogy ezen önmagunk iránt tartozó kötelességünknek lehetőleg eleget tehesünk,

SIMAY ISTVÁN

A MAROS GŐZFÜRDŐ

tulajdonosa

afürdési díjakat oly méltányosan állapította meg, hogy azt mindenki használhatja.

GŐZFÜRDŐ.

Egy személy-jegy 70 kr.
10 db. bérlet 6 frt — kr.
Egy deák- és katona-jegy 40 kr.
Egy gyermek-jegy 30 kr.

MELEG FÜRDŐ.

(uszoda és zuhany használatával.)
Egy személy-jegy 50 kr.
10 db. bérlet-jegy 4 frt 50 kr.

USZODA.

Egy személy-jegy 30 kr.
10 db. bérlet-jegy . . . 2 frt 50 kr.
Egy deák- és katona-jegy 25 kr.
10 db. bérlet-jegy 2 frt — kr.
Egy gyermek-jegy 20 kr.
10 db. bérlet-jegy . . . 1 frt 50 kr.
Az uszoda télen is használható, miután a helyiség fűtve, a víz pedig 20—22 fokra melegítve van.
Úszás tanítás 5 frt — kr.

VIZGYÓGY-FÜRDŐ.

(a test edzésére.)
dörzsölés, masszírozás, uszoda, zuhanyok és a tornaeszközök használatával együtt.
Egy személy-jegy 50 kr.
30 drb. bérlet-jegy 13 frt 50 kr.

VILLANY-FÜRDŐK.

Egy személy-jegy ruha nélkül 1 frt
10 db. bérletjegy 9 frt

VAS- és MÓOR-FÜRDŐ.

Egy kettős szoba, kettős márványkádval, ruha és só nélkül!
Egy személyjegy ruha nélkül 1 frt
10 db. bérlet-jegy . . . 9 frt 50 kr.

MELEG KÁDFÜRDŐK.

zuhanyval:

Egy I. oszt. márvány családi kádfürdő 3—4 személyre . . . 80 kr.
10 db. bérlet-jegy . . . 7 frt 50 kr.
Egy I-ső oszt. márvány-kádfürdő anyá és 2 gyermek részére 60 kr.
10 db. bérlet-jegy . . . 5 frt 50 kr.
Egy I-ső oszt. márvány-kádfürdő 1 vagy 2 személy részére 40 kr.
10 db. bérlet-jegy . . . 3 frt 50 kr.

Nyári hideg KÁDFÜRDŐ

zuhanyval.

Egy I-ső oszt. hideg kád-fürdő 3—4 személyre 50 kr.
10 db. bérlet-jegy . . . 4 frt 50 kr.
Egy I. oszt. kisebb hideg kádfürdő 1—2 szem. részére 25 kr.
10 db. bérlet-jegy . . . 2 frt — kr.
A kádfürdőkön kívül minden fürdő ruhával értendő.

Külön ruha díjak:

Egy törülköző 3 kr., egy lepedő 7 kr., egy felöltő fürdő ruha 7 kr.

Pénztárnyitás

nyáron reggeli 5 órakor:
télen reggeli 6 órakor:

Egészséges ember jól érzi magát. — Kellemtelen érzés kezdődő betegség jele.

Fürdés után jól érezzük magunkat. — A jólézés egészség jele s biztosítéka.

GAÁL R.
látcsövész
ARAD.

főtér 19. sz. a. a törvényszékkel szemben.

Karácsonyi és ujévi
ajándéku ajánlja:

kitünő minőségű színházi látcsöveit, a leg-tisztább és saját készítményű orrcsüptetőit, szemüvegeit, légsúlymérőit és minden az optikai szakba vágó tárgyait.
Mindem e szakba vágó javításokat, vidéki megrendeléseket gyorsan, pontosan és a legjutányosabb árak mellett teljesít.

4—2—9

KARÁCSONYI és UJÉVI AJÁNDÉKOK

Weiler R. M.

főtér 14. Herman-udvar.

Majolika-disztárgyak honi és angol gyártmány.

THEA, KÁVÉ, MOCCA és ÉTKÉSZLETEK.

China-ezüst tárgyak legfinomabb és legolcsóbb kivitelben.

Asztali és függő lámpák érc- és majolika-kivitelben dús választék. 9—13

Bronz-tárgyakbani ujdonságok.

KORCSOLYÁK.

Tüzi eszközök, fakosarak és kályhaellenzők

Továbbá mindennemű háztartási és konyhaeszközök legjutányosabban

WEILER R. M.-nél

Aradon, főtér 14. Hermanudvar.

Nevelőnők

kik Angol- és Franciaországban működtek, kitünő zongorajátzók és a nevelés befejezésére különösen alkalmasak, **nevelőnők** nyelveken tökéletesek, zenében kitünők, kik fiatal gyermekek nevelésével előszeretettel foglalkoznak; **angol nők**, kik a francziát tökéletesen birják, **franczia nők**, kik a zenében tökéletesek.

Német, franczia és angol bonnokat

kitünő bizonyítványokkal és szerény igényekkel a legjobb tan- és nevelő erőket lelkiismeretesen ajánl

Reisner Mathild asszony

elhelyező intézete, Bécs, I. Goldschmidgasse 9.
Képviselve: Arad, kápolna-uteza 4. sz.
18—29 I. emelet.

Tanoncznak

felvétetik egy jó házból való fiu

„Széchenyi irodalmi intézet”

könyvnyomdájában

Aradon, főtér, Hermann-udvar I. em.

A váróteremben hideg étek és italok mérsékelt árak mellett kiszolgáltatók.

Szűrt Marosi ivóvíz

eladásra is havi bérlet nyitattik. Előjegyzéni a pénztárnál lehet.
Pipaszárak gözzel való tisztítása igen jutányos áron elvállaltatnak.

„Egészség = ékesség.” — „Tisztaság = boldogság.”

Uj üzletnyitás.

Alólirott tisztelettel hozom tudomására a nagyérdemű közönségnek, hogy Aradon, Templom-utca a minorita-palota épületében egész ujonnan berendezett

fűszer-, gyarmat- és csemege-áru-kereskedést

nyitottam

a „FEHÉR MACSKÁ”-hoz.

Midőn ezeket a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni szerencsés vagyok, biztosítom becses vevőimet, hogy áruim ugy minőség mint árak tekintetében felülmulhatatlanok.

Kérve a nagyérdemű közönség becses pártfogását,

Maradtam kiváló tisztelettel:

DRAZSAY LAJOS,

fűszer- gyarmat-, és csemege-kereskedő, Aradon.
20-1.3

Ugyanott egy jó erkölcsű fia tanulónak felvétetik.

SZÖKE FERENCZ

keztyüs és sebészi kötszerész

ARAD, Fötér 22. szám

a régi megyeházzal szemben,

ajánlja jól felszerelt

keztyü és sérvkötő

nagy raktárát

igen jutányos áron.

Videki megrendelések
a legrovidebb idő alatt és a legju-
tányosabb áron teljesítetnek

17-3.3

GYARMAT-

Tisztelettel tudatom a nagyérdemű közönséggel, miszerint a karácsonyi ünnepek alkalmával üzletemben a legvalószínűbb árak és kiszolgálás mellett bevásárolhatók:

Karácsonyfák

diszítésére

czukorkák

stb. must-kalács

legfinomabb

theasütemények,

kitünő minőségű saját készítményű

rácz úrmös,

fris szállítmányu sajtok, szardinia, caviar, stb.

Szőlő, alma és mindennemű csemegék.

12-2.3

KERESKEDESE

VIRÁGCSOKROKAT

menyegzői-, névnap-, bál-
és egyéb

ünnepélyes alkalmakra,

LEGSZEBB DÉLSZAKI ÉLŐVIRÁGOKBÓL,

legújabb divat szerint izlésteljesen összeállítva,
nemkülönb

KOSZORUKAT, FÜZÉREKET

élő vagy szárított virágokból

a legjutányosabb áron tisztelettel ajánl

KELLER GYULA,

mű- és kereskedelmi kertész,

Aradon, Orszy-utca 26. szám alatt.

Árjegyzékkel rózsák és kerti növényplántákról, s egyéb exotikus növényekről kívánatra bérmentve szolgálók.

33-2-3 Elárúsító-helység:

Fötér 19., a megyeházzal szemben.

Távirati cím:

Keller Gyula Arad.

HINGLER JÁNOS

BUDAPEST és BÉCS legelső gyáraiban kiképzett kalapos,

sztellett tudatja mélyen tisztelt vevőivel s a n. é. közönséggel, hogy az eddig Deák Ferencz-utca 30. sz. a. (Bonts-féle) házban létezett kalapüzletét és kalapos műhelyét folyó évi május hó 1-től

Deák Ferencz-utca 42. szám, takarékpénztári sarok épületbe

tette át mely új üzlethelyiségben sokkal nagyobb választékban tart saját készítményű

férfi és női nemezkalapokat,

melyek minden tekintetben jóval fölülmulják a hasonló gyári gyártmányokat.

Kész áru mellett elvállal férfi, női és gyermek kalapokat nemesből ugy, mint szalmából tetszés szerinti átalakítására, festésre és tisztításra, cylindereket javításra, tisztításra és vasalásra a legjutányosabb ár és felelőség mellett.

Videki megrendelések gyorsan és pontosan teljesítetnek.

Üzletem áthelyezése alkalmából nem mulaszthatom el a t. vevőimnek s a n. é. közönségnek az eddig irányomban tanúsított bizalmaért forró köszönetet mondani, s igérni, hogy ezantul is mint eddig legfőbb törekvésem az leend, hogy a belém helyezett kitüntető bizalmat jövőre is kiérdemeljem, gyors és pontos kiszolgálás és lehető olcsó árszabás által.

37-1-8

Papir — gyári — raktár

Hasznos karácsonyi és ujévi ajándékok mindenki részére.

Diszlevélpapírok csinos dobozokban

és BORITÉKOKBAN
DISZES IRÓ ASZTALI FELSZERELVÉNYEK,

ALBUMOK, IRÓMAPPÁK, EMLÉKKÖNYVEK,

BERENDEZETT

toll- és festékszekrények

gyermeklevél-papírok

KÜLÖNFÉLE ALAKOKBAN

s. a. t.

BLOCH

TOVÁBBA

VANNAK KÉSZLETBEN:

Ujévi üdvözlőkártyák

és üdvözlő levelek

diszes fali képek chromó és relief

Rajzeszközök és mindenféle rajzszer-
készek, valamint aquarell fest-
tettek, és ehhez szükséges eszközök.

Képes könyvek, festő minták, könyv-
szíjak, iskola börszék csavar-
ironok. s. a. t. s. a. t.

Elvállalunk minden könyv-
kő-szinyomatu és vonalzó munkákat a legegyszerűbb névjegytől kezdve a legdiszesebb kiállítású munkáig a legelőnyösebb feltételek mellett; minták mindenkor rendelkezésre vannak.

Merített és gép irodaforgalmi- és csomagpapir, levélpapir és boriték (ingyen czégnomással ha legalább 500 rendeltetik). Vonalozott és voralzatlan könyvek. Tinták minden színben és minden hirneves gyárból. Tollak és tolszárak. Vonalzók, háromszögek. Rajzeszközök a legelőnyösebbtől a legfinomabb Riffler-ig. Diszes íróasztali felszerelések. Festékek gombokba, rudacsókákban, tubuszokban

és berendezett festékszekrények. Tollszerény kék berendezve és berendezés nélkül. Írómappák berendezve és berendezés nélkül.

Nagybani eladás.

Mindféle író- és csomagpapir, papirzacskó, irkák, füzetek, üveg- és csiszoló papir, levélpapir és boriték, tinták, írónok, tollak, tollszárak.

Különösen ajánljuk:

Valódi francia szivarka hüvelyeket Párizs-
ból Braunstein Fréres-től.

Megrendelések, bár mily csekélyek is, a legpontosabban teljesítetnek.

Távirda építő osztályunk

elvállal telefon és villanyos jelző berendezéseket:

gyárakban, szállodákban, épületekben, lakásokban stb.

Készletben tartatnak:

minden a telefon és házi távirdákhoz szükséges anyagok és készülékek.

Orvosi célokra electrotherapeutikus és galvanocaustikus készülékek.

JAVÍTÁSOK

melyek az elektrotechnikai és mechanikai szakba vágnak, pontosan teljesítetnek.

Raktár természettani és vegytani készülékekből.

14-29.

Nagybani és kiosinybeni eladás.